

V. évfolyam 6. szám

HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK

2008/5. KÜLÖNSZÁM

B U D A P E S T
- 2008 -

**A RENDŐRSÉG TUDOMÁNYOS, TECHNOLÓGIAI ÉS INNOVÁCIÓS TANÁCS
HATÁRRENDÉSZETI MUNKACSOPORT
TUDOMÁNYOS, SZAKMAI KIADVÁNYA**

Felelős kiadó:

SAMU ISTVÁN
rendőr vezérőrnagy
Rendőrség rendészeti főigazgatója
Rendőrség Tudományos, Technológiai és Innovációs Tanács
Határrendészeti Munkacsoport elnöke

Szerkesztő:

DR. VERHÓCZKI JÁNOS
rendőr alezredes

ISSN: 1786-2345

Nyomdai munkák:

Rendőrség Nyomda

JUBILEUMI KONFERENCIA

a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszék fennállásának 15. évfordulójára

Rendőrtiszti Főiskola 2007. november 27.

Országos parancsnoki megnyitó

*(A megnyitót a távol lévő országos parancsnok úr helyett,
Dr. Virányi Gergely ny. hőr. dandártábornok mondta el)*

Tisztelettel köszöntöm az oktatási és tudományos konferencia minden résztvevőjét!

Köszöntöm:

- az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, valamint a Rendőrség és a Határőrség vezetőit, munkatársait;
- a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar és a Rendőrtiszti Főiskola vezetőit, valamint a határőr és határrendészeti hallgatók oktatásában, nevelésében évtizedek óta résztvevő honvéd és rendőr kollégákat;
- a ZMNE Határőr Tanszék és az RTF Határrendészeti Tanszék mai és korábbi oktatóit, hallgatóit, a tanszékek nyugdíjasait.

Külön is köszöntöm Hans-Friedrich Freiherr von Solemacher Antweiler urat, a Hanns-Seidel Alapítvány Budapesti Képviselőtényezetőjét. Megragadom az alkalmat, és ezúton is köszönetet mondok a Hanns-Seidel Alapítványnak a több mint másfél évtizedes támogatásért, amit az Alapítvány nyújtott a Határőrségnek, valamint a határrendészeti tisztképzésnek a közel két évtizedes modernizációs folyamat szinte valamennyi fázisában.

Tisztelt Kollégák!

A Magyar Köztársaság Határőrségének és Rendőrségének teljes körű integrációja 2008. január 1-jével beteljesedik.

Több évtizedes önállósága után, és hatékonysága, eredményessége, elvitathatatlan értékei ellenére a Határőrség megszűnik létezni, működni.

A határrendészet maga, természetesen nem. Az új, integrált Rendőrség feladatrendszere jelentősen kibővül a határrendészeti feladatokkal.

Az újkori magyar államberendezkedés másfél évszázados történetében voltak olyan időszakok, amikor az államhatár biztonságáért felelős szervezet tagjai önállóan őrizték, és ha kellett, életük kockáztatása árán, sőt, életük feláldozásával is védtek az államhatárt, illetve voltak olyan időszakok, amikor a határok őrizői valamely más fegyveres szervezetbe tagozódva hajtották végre feladataikat, teljesítették kötelességeiket.

A lényeg azonban mindig ugyanaz volt, és az is marad:

- garantálni az államhatár rendjének sérthetlenségét, illetőleg a megsértett határrend helyreállítását;
- megelőzni, megszakítani, megakadályozni az államhatárral kapcsolatos jogsértő cselekményeket, és felderíteni, elfogni az elkövetőket;
- lehetővé tenni a személyek és szállítmányok számára az államhatár minél gyorsabb és kulturáltabb átlépését, de a szükséges és elégséges biztonság garantálásával egyidejűleg;
- végső soron garantálni az állampolgárok és az ide látogató külföldiek biztonságát, majd az uniós csatlakozástól, de különösen a schengeni teljes jogú státus quo-t követően, az Unió polgárainak biztonságát is.

A legújabb-kori, küszöbön álló integrációra előrelátóan és tudatosan készült a Határőrség, és kezdeményezője, élharcosa volt a határőrizet és önmaga reformjának. Egyáltalán nem véletlen, hogy az elmúlt másfél évtizedben szisztematikusan korszerűsítette, formálta rendeltetését, feladatrendszerét, eszközeit és eljárásait, és ugyanígy tökéletesítette a határrendészeti feladatokat ellátó tiszti, tiszthelyettesi állomány képzési- és továbbképzési rendszerét, tartalmát, intézményeit.

Jelenlegi konferenciánk egyik célkitűzése, hogy rövid időre megálljunk és a jelen helyzetbe ágyazva, visszatekintsünk a múltra, de nem öncélúan, nem csupán az emlékezés igényével, hanem - és ez a fontosabb célunk - utat mutassunk a jövő számára.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen folyó határőr tisztképzés 2008. augusztus 31-jével megszűnik, és a Határőr Tanszék befejezi működését.

Az Egyesített Tiszti Iskolán, azt követően a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolán és a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián, majd a jogutód mai egyetemen 1960-óta folyik a határőr tisztek képzése. Ez idő alatt a főiskolai és egyetemi képzési szinteken több ezer végzős szerzett határőr tiszti, majd magasabb vezetői képesítést, és még később, mintegy száz fő doktori fokozatot.

Ők azok, akik helyt álltak a végeken, Hegyeshalomtól Záhonyig, Hidasnémetitől Beremendig, a határőr őrsőkön, a kisőrsőkön, a tartalék- és mélységi őrsőkön, a vonatellenőrző szakaszoknál, a határforgalom-ellenőrző pontokon, a kiképző századoknál, -zászlóaljknál - ezredeknél, a tiszthelyettes- és zászlósképző iskolákon, a tisztképző intézményekben, az őket is felkészítő tanszékeken, a határőr zászlóalj- és kerületparancsnokságokon, az országos parancsnokságon, illetve a legutóbbi években a határőrizeti-, a határforgalmi és a határrendészeti kirendeltségeken, az akciószázadoknál, határvadász századoknál, bevetési szolgálatoknál, a határőr igazgatóságokon és sorolhatnám tovább.

Minő terminus technikusok! Fiatal barátainknak, hallgatóinknak mindezek többsége - szakmatörténet. Nekünk, idősebbeknek, vagy még idősebbeknek - személyes tapasztalás és élmény. Az életünk...

Tisztelt Kollégák!

A mindenkori Határőr Tanszék teljes tanári kara, minden időszakban igyekezett megfelelni a kor kihívásainak, és áldozatos, lelkiismeretes oktató-nevelőmunkát végzett, amely 48 év után, a jelenlegi tanév végén befejeződik.

Hosszasan nem kívánok beszélni a négy és fél évtized küzdelmeiről, eredményeiről, sikereiről és gondjairól.

Egyrészt nem is férne bele fél évszázad tizenöt percbe, másrészt a mai napon ismertetést, elemzést és értékelést hallhatunk e témában prof. Dr. Sándor Vilmos hőr. dandártábornok, egyetemi tanártól.

A Rendőrtiszti Főiskolán folyó határrendészeti tisztképzésről ugyancsak röviden szólok, hiszen a szakalapítás óta eltelt másfél évtized tapasztalatairól, eredményeiről, gondjairól Dr. Varga János hőr. alezredes, tanszékvezető főiskolai tanár tart előadást.

A Határőrség akkori vezetőinek, 17-18 évvel ezelőtti helyzetértékelése és prognózisa megalapozottnak bizonyult, az Élet, a gyakorlat minden tekintetben igazolta az akkori döntések helyességét. A 80-as, 90-es évek fordulóján, amikor felismertük a Határőrség átfogó megújításának szükségességét és meghatároztuk a stratégiai fejlesztés fő irányait, akkor azokkal egyidejűleg, azok tisztképzésre gyakorolt hatásaival is számoltunk.

A gyors vezetői döntést következetes, kitartó előkészítő munka követte, és a felbukkanó nehézségek ellenére is megszületett a Rendőrtiszti Főiskola határrendészeti szaka. A Kossuth Lajos Katonai Főiskola Határőr Tanszékéből kinőtt RTF Határrendészeti Tanszékeken létrejöttek az oktatás, a nevelés és a kutatás személyi, pénzügyi, tárgyi feltételei.

A szak a képzési rendszer szerves részévé vált. A Tanszék gyorsan beilleszkedett a Főiskola szervezetébe, és - folytatva a hagyományokat - ugyanúgy elismerést vívott ki a tanszékek között, mint elődei.

Viszonylag fiatal kora ellenére, a Tanszék több száz tisztet bocsátott ki falai közül, valamint ugyancsak sok-százas nagyságrendben folytatott uniós, illetve schengeni továbbképzést.

Ők azok, akik ma derékhadát adják a kirendeltségeknek, akik egyre inkább ott vannak a területi szintű, illetve a központi szervekben is, és akik az integrált Rendőrségen belüli határrendészeti szolgálati ág jövőjének letéteményesei.

A jövőben a Rendőrtiszt Főiskolán és e Tanszék bázisán folytatódik a Rendőrség számára a határrendészeti tisztképzés.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Köszönöm mindkét tanszék teljes személyi állományának a lelkiismeretes, odaadó munkáját. Elvárom ugyanakkor, hogy a határrendészeti tisztképzésben tevékenykedő minden oktató és dolgozó a jövőben is arra törekedjék, hogy a határrendészeti hallgatókat biztos elméleti és gyakorlati tudással vértessék fel; a hallgatóktól pedig azt, hogy a megszerzett tudás birtokában jogszerűen, szakszerűen, hatékonyan és udvariasan járjanak el szolgálati feladataik végrehajtásában, legyenek kreatívak és innovatívak, mindemellett az élethosszig tartó tanulás jegyében, folyamatosan képezzék magukat, és napról-napra újuljanak meg.

Legyenek hűek a megszűnő Határőrség szellemiségéhez, értékeihez, hagyományaihoz, és dolgozzanak úgy, hogy a magyar és európai közvéleményben a hivatásuk gyakorlása, a közös szolgálata, elismerést és tiszteletet váltson ki.

Megköszönöm a határrendészeti oktatásban közreműködő, egykori és mai, valamennyi egyetemi és főiskolai kolléga mindig naprakész és becsületes munkáját, ami a sikeresen végzett hallgatók hozzáértő tevékenységében és szakértelmében tükröződik vissza.

Quo vadis határrendészeti tisztképzés? Merre és hogyan tovább? Mi várható a jövőben?

Konferenciánk - többek között - e kérdésekre keresi a választ.

A határrendészeti szakma olyan speciális tudást, elveket, tartalmat, eszközrendszert és módszertant hozott létre, amelynek kutatását, fejlesztését, oktatását és elsajátítását magam a Rendőrtiszt Főiskolán önálló szakirány keretében látom szükségesnek és indokoltnak mindaddig, amíg a határrendészeti feladatok teljesítése a mindennapok valósága lesz a Rendőrség feladatrendszerében és tevékenységében.

Bízom abban, hogy az önálló határrendészeti tisztképzés hosszú ideig szolgálhatja eredményesen a rendészeti szakmai felkészítést, közvetlenül és hathatósan hozzájárulhat a határrendészeti szolgálati ág, illetve a Rendőrség egészének sikereihez, végső soron a Magyar Köztársaság és az Európai Unió határbiztonságához.

A mai tanácskozáshoz sok sikert kívánok, és bízom abban, hogy a konferencia jó eredményekkel zárul.

Elődeinknek, nyugdíjas kollégáinknak jól megérdemelt pihenést; aktív kollégáinknak munkasikereket; mai hallgatóinknak és a bennünket követő nemzedékeknek eredményes tanulást, kiszámítható, stabil jövőt, sok-sok sikerélményt és magasba szárnyaló pályáivet kívánok!

Köszönöm a figyelmet:

Bédek József hőr. altábornagy
határőrségi főtanácsos,
a Határőrség országos parancsnoka,
az RTF címzetes főiskolai docense
és Társadalmi Tanácsának tagja

Zsinka András r. dandártábornok
ORFK Humánigazgatási Szolgálat vezetője

Kedves Vendégeink! Kedves Határőr Kollégák!

Engedjék meg, hogy Dr. Bencze József r. altábornagy Országos Rendőr-főkapitány úr nevében tisztelettel köszöntsem a Határőrség Tudományos Tanácsa által rendezett képzési konferencia résztvevőit, a megjelenteket.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Szegedi Tudományegyetem Nemzetközi jog tankönyve azzal a gondolattal kezdődik, hogy a ránk maradt első nemzetközi szerződés határmegállapító szerződés volt.

Az emberiség népcsoportjai, államai mindig nagy jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy megjelöljék életterük határait. Jelezve azt, hogy ez a terület az övék, és azt akár az életük árán is megvédik. A határhoz, államhatárhoz tehát kialakulásuktól kezdve kapcsolódott a katonai védelmi funkció. A modern államok létrejöttével aztán kialakult az államhatár, mint vámhatár, illetve egyre nagyobb szerepet kapott az államhatár rendészeti funkciója. Az államhatáron folytatott ellenőrzés ugyanis alkalmas arra, hogy a körözött bűnözőket elfogják, a bűncselekményből származó javakat felfedezzék, még mielőtt azokat külföldre az állam hatókörén kívülre menekítenék, és alkalmas arra is, hogy az állam számára különböző okokból nemkívánatos elemeket távol tartsák. Az államok a történelem folyamán, az államhatáron próbálták megállítani - több-kevesebb sikerrel - az állati és emberi fertőző betegségeket is.

Hogy az államhatárhoz kapcsolódó funkciók közül melyik dominál egy adott időszakban azt a politikai, társadalmi körülmények határozzák meg. Jelenleg, hosszú idő óta az államhatár rendészeti funkciója áll a figyelem középpontjában, tehát ha képzésről beszélünk, főként erre kell koncentrálnunk. De nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy a világpolitikai, vagy a szomszédos országokban bekövetkezett változások kapcsán a helyzet megváltozhat. Gondoljunk csak a kilencvenes évek délszláv válságára, ami a jelenlegitől merőben eltérő, más fellépést igényelt déli határaink mentén.

Az államhatárhoz mindig kapcsolódott az őrzők személye, csoportja, szervezete is. Röviden áttekintve csak az elmúlt 150 évet az államhatár őrzése több szervezethez is kapcsolódott. A katonai határőrvidék felszámolásától és a polgári közigazgatás bevezetésétől az államhatár őrzésének felelősségteljes feladatát a pénzügyőrség, a vámhivatalok, a határszéli csendőrség, 1906-tól a határrendőrség, az első világháború után a vámőrség, majd a határőrség látta el. A tevékenység felügyelete tartozott már a Pénzügyi, a Honvédelmi, a Belügyi tárcához, jelenleg pedig az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumhoz.

Összefoglalva: a határőrizeti, határvédelmi, és határrendészeti feladatokat ellátó szervezeteket a múlt században többször megszüntették, átszervezték, de maga a feladat és az ellátandó funkció az államhatár őrzése, védelme a határforgalom ellenőrzése továbbra is megmaradt.

Mi a helyzet jelenleg?

Napjainkban a társadalmi fejlődés olyan szintjére értünk, amikor Európa államai a világpiacon önállóan már nem versenyképesek. Az integráció, a közös gazdasági fejlődés 1985-re már egy olyan szintre ért, amikor az Európai Közösségek államainak közös határain fennálló határellenőrzés a további gazdasági fejlődés gátjává vált. A Schengeni Egyezmény, majd a Schengeni Végrehajtási Egyezmény ezt a gátat bontotta le, meggyorsítva ezzel Európában a személy-, és árú forgalmat.

A határellenőrzés biztonsági szempontból az egyik leghatékonyabb ellenőrzési forma. Mindenkinél át kell esnie rajta, aki utazik. Az ellenőrzésnél az összes személyi, technikai, informatikai feltétel a határrendészeti szerv rendelkezésére áll.

A határellenőrzés leépítésével ez a nagyon hatékony ellenőrzési forma azonban kiesett a rendszerből, az államoknak tehát új megoldásokat kellett keresniük az ebből származó biztonsági deficit kezelésére. A Schengeni Végrehajtási Egyezményben azokat az úgy nevezett kompenzációs intézkedéseket rögzítették, amelyeket valamennyi schengeni tagállam egységesen alkalmazott és várta el azok szigorú alkalmazását a többi tagállamtól is.

Schengen fontosságát európai uniós szinten jelzi az a tény, hogy már 1997-ben, az Amszterdami Egyezményben, a Schengeni Végrehajtási Egyezmény nagy részét közösségiesítették, áthelyezték az Unió első pillérébe, amivel lehetővé vált az Unió intézményei általi egységes jogi szabályozás valamennyi tagállamban.

Magyarország is kiépítette a schengeni követelményeknek megfelelő rendszert. Hogy ez jól sikerült annak ékes bizonyítéka, hogy december 21-én a belső szárazföldi határokon megszűnik a határellenőrzés a Magyar Köztársaság és az érintett szomszédos országok között. Ennek az a következménye, hogy e határszakaszokon a határátkelőhelyeket meg kell szüntetni, a közlekedést akadályozó berendezéseket el kell távolítani.

A magyar megoldás szerint - ami egyébként nem párját ritkító megoldás Európában - a schengeni követelményeknek megfelelő feladatokat az integrált rendőrség és határőrség szervezete fogja végrehajtani. A Határőrség integrálására nem azért került sor a jogutód rendőrség szervezetébe, mert a Határőrségnél dolgozók rosszul végezték volna szolgálati feladataikat. Éppen ellenkezőleg, a Határőrség nagyon is jól dolgozott, kialakította az ország schengeni határellenőrzési rendszerét, és felkészült a schengeni normáknak megfelelő feladatai teljesítésére. Köszönet ezért a határőrök munkájáért.

Azt is látnunk kell azonban, hogy ennek az új helyzetnek, ahol az őrzendő határszakasz hossza jelentősen lecsökken, és a schengeni kötelezettségként felmerülő ellenőrzések jó részét már nem csak az államhatáron, hanem az ország egész területén úgynevezett mélységi ellenőrzéssel kell végrehajtani, amelynek jobban megfelel, gazdaságosabb, egy új integrált rendőrségi struktúra, a korábbi, a határőrségénél szélesebb hatáskörökkel.

Mint humán vezetőnek egy gondolatot engedjenek meg. Hivatásunk és egyben megélhetésünk a rendvédelem. Minden egyes átszervezés, így a mostani is bizonytalanságot, az újtól való félelmet

gerjeszt. Ilyenkor mindenkiben felmerül a kérdés, van-e rám szükség, megtalálom-e a számításom az új szervezetben.

Szeretném elmondani, hogy a rendőrség január 1-jétől hatályos 45.000-es létszáma egy új minőséget képviselő rendőri szervezet létrehozását biztosítja és ebben minden határőrre szükség van. Úgy gondolom, hogy a teremben ülők közül sokan ismerik a 2007. évi CXXII. törvényt, amely a szolgálati nyugdíjrendszer vonatkozásában a nyugdíjrögzítéssel, illetve a magánnyugdíj pénztárból történő visszalépés lehetőségével gyakorlatilag pályán tartásra szólítja fel a hivatásos állomány tagjait. Tehát nem kell elmenni nyugdíjba. Minden határőrnek továbbfoglalkoztatási lehetőséget biztosítunk, minden jó szakemberre szükség van. Jelenleg úgy lehet valaki rendőr vagy határőr, ha egy kétéves iskolarendszerű képzésen esik át. Erre a képzésre a társadalom nem kevés pénzt, és energiát áldozott. Pazarlás lenne nem építeni erre a képzett humán erőforrásra. Az átszervezés során tehát igyekszünk mindenkit megtartani, aki szeretne ebben az új szervezetben dolgozni. Az azonban egyáltalán nem biztos, hogy a határőrnek továbbra is csak határrendészeti feladatokat kell végrehajtania, vagy a rendőrnek nem kell majd határrendészettel foglalkoznia.

Tanulnunk kell tehát egymástól!

A szakközépiskolai képzésben a rendőr és a határrendész tananyag általában 80 %-ban azonos. Így távoktatásos módszerrel, vagy rendszerben a kiegészítő ismeretanyag kölcsönösen elsajátítható. Tehát a rendőr és a határőr szakma tartalmilag rendkívül közel van egymáshoz. De természetesen rengeteg specialitásuk, eltérő vonásuk is van. Az új helyzet humán oldalról azt jelenti, hogy az új integrált rendőrségnél a korábbi rendőrnek meg kell tanulnia azokat a speciális ismereteket, amelyek a határőr szakmát jellemezték, a határőrnek pedig a rendőri ismereteket kell elsajátítania. Ez nem megy egyik napról a másikra és szükséges a képző intézmények, a rendészeti szakközépiskolák és a Rendőrtiszti Főiskola közreműködése is, hogy minél zökkenő mentesebben tudjuk ezt az átképzést végrehajtani.

A Rendőrség tevékenysége rendkívül heterogén. Ahhoz, hogy ez a szervezet jól működjön, sokoldalúan képzett szakemberekre van szükség. Az új integrált rendőrség feladatai kiegészültek a Határőrség eddigi feladataival. Ebből következően a Főiskolán akkreditált eddigi rendőri szakirányok mellett, mint a bűnügyi nyomozói, a gazdaságvédelmi nyomozói, a közrendvédelmi, a közlekedési, igazgatásrendészeti, az integráció után egy hatodik rendőri szakirányra is szükség lesz. Ez pedig a határrendészeti.

A határrendészeti felkészültségű tisztek utánpótlásáról jelenleg nem mondhatunk le. Magyarországon lesz az Unió külső szárazföldi határainak 15%-a. Ezen a határszakaszon biztosítanunk kell a schengeni határellenőrzés uniós szerte egységes feltételrendszerét. Ez a feltételrendszer pedig nem csak a határellenőrzéshez biztosított erők, eszközök mennyiségét, hanem a megfelelően felkészült személyi állományt is jelenti.

A Határőrség a Rendőrség integrációja kapcsán a határellenőrzési feladatokat 2008. január 1-jétől a Magyar Köztársaság Rendőrsége, mint jogutód hajtja végre.

Az integrált szervezet személyi állományának szakmai felkészítése egyik kulcskérdése az integrációnak.

Ez a konferencia is nagyban hozzájárulhat a szervezet előtt álló szakmai feladatok sikeres teljesítéséhez.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Kollégák!

Engedjék meg, hogy az Országos Rendőr-főkapitány Úr és a magam nevében is sok sikert kívánjak a mai konferenciához.

Figyelmüket megköszönöm.

Dr. Hajdú István ezredes,

a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar dékánja

Rektor Úr! Tábornok és Tiszt Urak! Hölgyeim és Uraim!

Az egyetem vezetése és a Rektor Úr nevében is nagy tisztelettel köszöntök mindenkit.

A Rektor Úr elnézésüket kéri, de külföldi szolgálati úton van, ezért nem tud részt venni a konferencián. De üdvözlétét nagy tisztelettel átadom Önöknek.

Tehát Hölgyeim és Uraim! Miért is kértek fel erre a köszöntőre, miért is beszélek én most?

Azért mert a határőr tisztképzés éveken át a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, majd pedig a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, a Kossuth Lajos Hadtudományi Karon folyt. A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar jogutódja számtalan katonai tanintézetnek, a Ludovikának a Főiskolának és lehetne sorolni a Dózsa Gyalogos Tiszti Iskolától kezdve. Én nagyon büszke vagyok arra, hogy annak az intézménynek a dékánja lehetek, ahol a határőr tisztképzés folyt. Itt is ülnek olyan kollégák, akikkel én együtt végeztem és éveken keresztül együtt dolgoztam. Én azt remélem, hogy amikor majd a kollégáim itt fognak dolgozni a Rendőrtiszti Főiskolán, ugyanolyan szeretettel fogják fogadni őket, mint amilyen szeretettel bántunk mi velük. Az, hogy milyen képzés folyt a katonai tanintézetekben Sándor professzor úr, jó barátom, el fogja majd mondani. Én csak azt szeretném kihangsúlyozni, hogy az a képzés, amit mi kialakítottunk, amiben összehoztuk a határőrképzést a katonai képzéssel, az egy történelmi időszaknak megfelelt és természetesen ennek a képzésnek már vége. Megváltozott a világ, ezért másként kell ezt most csinálni, és másként csináljuk már mi is a honvédség keretein belül, hiszen ez a honvédség már nem az a honvédség, ami ezelőtt 5 - 10 évvel volt. Már nem hadászati műveletekkel, és hasonlókkal foglalkozunk. A határőrségnek is más lesz a feladata.

Én azt várom, hogy azok a kollégák, akik itt ülnek, a kari zárógyakorlaton még részt vesznek ebben az évben, illetve a jövő évben is, mert nélkülözhetetlenek vagytok, és mi jól tudtunk együtt dolgozni. Persze nem kéne igazából befejezni ezt a képzést, mert rengeteg határőr és rendőr kolléga végzett nálunk, akik a katonai vezetői szakon szereztek diplomát többek között Horpácsi úr is, és én úgy gondolom, hogy a leendő MSc. képzésben és a vezérkari képzésben, ahol korábban rendőr és határ tisztek is végeztek, továbbra is tudunk olyanokat mondani és olyan tudást átadni, amit használhatnak az integrált határőrségnél és rendőrségnél. A Hadtudományi Kar soha nem fogja elfelejteni a határőr kollégákat és az egyetem sem fogja elfelejteni a határőr kollégákat. A múzeumban ott lesz a helyetek, annak bizonyítékeként, hogy együtt dolgoztunk. Már kérték tőlem, hogy valahová el tudják tenni a dolgaitokat. A múzeumban már én is ki vagyok rakva egyébként. Elő kell készíteni az anyagokat a jövő nemzedékek számára.

Az, hogy a határőrség igazából mennyire komolyan vette a dolgát, azt mutatja az a kis történet is, amit most megosztok önökkel. Én örömmel vezényeltem a tisztavatást éveken keresztül. Őt alkalommal a Kossuth téren, és a Hősök terén is. Amikor a Határőrség bevezette a külön esküt, akkor döbbsentem rá, hogy mennyire komolyan veszik feladataikat. Mint vezénylő parancsnoknak nekem készülnöm kellett arra, hogy a tisztavatáson az eskü alatt mozdulatlanul tisztelegnem kell.

Ekkor jöttem rá arra, hogy az ő esküjük legalább 4 perccel hosszabb, mint a miénk. Ezért nekem a határőrök esküjére, fizikailag külön fel kellett készülnöm. De megérte a fáradságot, mivel a határőr eskü mindig egy hihetetlen színfoltja volt a tisztavatásnak. Én nagyon régóta mondogatom azt, hogy akkor lenne majd igazi a tisztavatás, amikor a rendőrtisztek, a honvédtisztek és a határőrtisztek együtt kerülnének avatásra, mondjuk a Hősök terén, mert úgy gondolom, hogy ez lenne nagy durranás az ország nyilvánosságának, és ez jelképezné, hogy mi valamilyen módon együvé tartozunk. És nekünk, ezeket a dolgokat együtt kell megoldani.

Szeretném elmondani azt is, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtiszti Főiskola integrációja, ami ugye egy évig, vagy nem is tudom pontosan mennyi ideig az előtérbe került, azt mi soha nem akartuk. Én biztos, hogy ellene voltam mindenféle integrációnak, és a Rektor úr külön megkért, hogy mondjam el, hogy mi integrációt a két intézmény között soha nem fogunk kezdeményezni. Én úgy gondolom, hogy ennek a két intézetnek a felsőoktatás palettáján meg van a saját helye. Mind a ketten tudunk egymás mellett dolgozni, mind a ketten sajátos feladatokat hajtunk végre. És ha a politika nem kényszerít bennünket arra, akkor mi azt mondjuk, hogy dolgozzunk külön-külön együttműködve, és szövetségesként tekintünk egymásra. Nem ellenfeleknek kell lennünk, hanem egymást segítve, támogatva kell a speciális feladatainkat elvégezni.

Végül szeretném megköszönni a határőr kollégáknak azt a segítséget, amit a Hadtudományi Karon nekem nyújtottak, és azt a hozzájárulást, amellyel a Kar működését segítették. Mert el kell mondanom nagy büszkén, hogy a legutóbbi Heti Világgazdaságban megjelent a felsőoktatási rangsor. És a 162 főiskola és egyetemi kar közül a Hadtudományi Kar a 22. helyet érte el az abszolút rangsorban. Voltunk mi elsők is egyébként, de most a huszonkettedikek vagyunk és bizony ehhez a határőr kollégák, a jelenlévő kollégák nagymértékben hozzájárultak a tevékenységükkel és a hallgatóik tevékenységével.

Én köszönöm szépen mindenki előtt a határőr kollégák munkáját. Én, bármikor jöttök, mindig szeretettel várlak benneteket a Hadtudományi Karon, amíg dékán vagyok, utána pedig a kollégáim is, gondolom. És azt kívánom nektek, hogy az új struktúrában, a Rendőrtiszti Főiskolán találjátok meg a helyeteket, találjátok meg az értelmes feladatot és végezzétek úgy a munkát, ahogy nálunk végeztétek.

Köszönöm szépen a munkát, a konferenciának sikeres munkát kívánok.

Köszönöm szépen.

Prof. Dr. Sárkány István ny. r. dandártábornok
tanszékvezető főiskolai tanár
a Rendőrtiszti Főiskola rektora

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

1651. október 9-én Oliver Cromwell Angliában kihirdette a hajózási törvényt. A törvény értelmében Angliába vagy Angliából árút csak angol hajók szállíthattak. Ezzel az egyszerű döntéssel Cromwell 300 évre magalapozta Anglia vezető hatalmi státuszát a tengereken.

Miért épp e gondolattal kezdem köszöntőmet?

Cromvellnek az angol polgárság és kereskedők érdekében hozott törvényével hosszú távon az állam és végső soron a korabeli angol társadalom egésze járt jól. Olyan nagy mértékben, amelynek pozitív hatásai évszázadokon keresztül érvényesültek. A törvénnyel Cromwell ugyanis sok-sok ember vállalkozó kedvét, tenni akarását váltotta ki és terelte egy irányba. A példát, véleményem szerint korunkban is érdemes megfontolni a döntés-előkészítőknek és a döntéshozóknak.

A XXI. század magyar rendőrségének új kihívásokkal kell szembe néznie. Ennek bizonyítására elég csak néhány akut jelenséget említenem. Így például a terrorizmust, a radikalizálódó mozgalmakat, az egyre gyakrabban nehezen kezelhető tömegrendezvényeket, a nemzetközivé és szervezetté váló bűnözést, az európai integrációból származó kötelezettségeket.

Világunk egyre bonyolultabbá válik. Eligazodni ebben a gyorsan változó, nehezen áttekinthető világban csak biztos alapokra épített, szilárd, nemzetközi kitekintéssel rendelkező, továbbfejlődésre kész tudással lehet. A modern, eu-kompatibilis tudást eredményező kompetenciákat a Rendőrtiszti Főiskolának kell átadnia a jövő rendőrtisztjei számára.

Mindenki előtt ismert az a tény, hogy az oktatás, és így a rendészeti képzés is stratégiai jelentőségű ügy. Az oktatás területén hozott rossz döntések csak később, de akkor huzamosan, hosszú távon érzékeltetik társadalomromboló hatásukat.

A közoktatás, a szakképzés, a felsőoktatás, a felnőttképzés bonyolult, soktényezős folyamat. Ami nem parancsra lesz jó. Sok ember egyetlen irányba ható, lelkes munkája kell hozzá.

Az oktatás szereplői, akár a rendészeti ágazat szakemberei, szaktekintélyei is – *emberek*, akik a szükségleteik és érdekeik szerint cselekszenek. Szeretik a biztonságot, a tisztas megélhetést, tisztelik az értelmes munkát, az előmeneteli lehetőségeket, a továbbfejlődés lehetőségét.

A felsőoktatás érzékeny műszer. A hallgató három éves képzésre iratkozik be, és ismereteit a három évre előre kidolgozott, akkreditált, a megrendelő rendészeti szervekkel egyeztetett program alapján szerzi meg.

Az oktatás nem tűri a kapkodást. A menetközben történő gyakori, jelentős változtatás ronthatja a képzés színvonalát. Annak eldöntésére, hogy melyik az a tapasztalat, illetve biztos ismeret, amely érdemes arra, hogy oktatásra kerüljön, időre van szükség.

A felsőoktatás minden törekvés ellenére is, lomha jószág. A jogszabályi és belső normatív változások viszonylag hamar bekerülnek az oktatásba. A gyakorlati tapasztalatok viszont csak akkor, ha a rendészeti praxis összegyűjtötte, „megérlelte”, és az oktatók, illetve a kutatók rendszerbe szedték.

A rendészeti felsőoktatás nem önmagáért való folyamat. A képzésben résztvevő hallgatók egzisztenciát, megélhetést, előmenetelt remélnek a megszerzett tudástól. Az őket alkalmazó megrendelő szervek, pedig színvonalas, fegyelmezett munkavégzést várnak el a Főiskoláról kibocsátottaktól.

A felsőoktatásnak szorosan együtt kell járnia a kutatással. Kutatás nélkül nincs fejlődés. Kutatás nélkül az oktatás nemhogy fejlesztené a gyakorlatot, hanem csupán a gyakorlat után kullog, mérföldekre lemaradva. A kutatás persze idő- és pénzigényes, precíz, körültekintő munkát igénylő folyamat. Kollégáinkat ezért nem lehet oktatóként „teljes leterheléssel üzemeltetni”, időt kell hagyni számukra a kutatásra, a fejlődésre, a szigorú felsőoktatási követelmények teljesítésére is.

Nem mindegy az sem, hogy az oktatói utánpótlás milyen szakemberekből tevődik össze. Ha kiírunk egy-egy oktatói pályázatot, akkor nem mindegy, hogy arra tolonganak-e a jobbnál jobb pályázók, és csak válogatni kell közülük, vagy épp senki nem jelentkezik.

Érdemes-e, megéri-e ma rövid, illetve hosszú távra eljönni a végrehajtásból, és oktatni a főiskolánkon vagy sem? Minden pályázó mérlegel, és döntése gyakran kedvezőtlen az intézményünk, illetve a rendészeti felsőoktatás, 's végső soron a rendészeti ágazat számára.

Az oktatásnak együtt kell élnie a gyakorlattal. Nem célunk, hogy „szobatudósokat” képezzünk. Küldetésünkéből fakadóan, alkalmazóképes tudást adunk, amit viszont csak akkor tudunk teljesíteni, ha a fogyasztói szféra ebbe besegít. Lehetővé teszi, hogy mind az oktatók, mind a hallgatók színvonalas szakmai gyakorlatokon vegyenek részt, ahol úgy kezelik a hallgatót, mint leendő kollégát és mindent megtesznek annak érdekében, hogy minél több információt, konkrét tapasztalatot szerezhessenek ott-tartózkodásuk során.

A Főiskola a tananyag és az oktatási lehetőségek fejlesztése terén jelentős eredményeket ért el.

A klasszikus nappali és levelező főiskolai képzés kifuttatásával párhuzamosan 2006-ban két új BA-szakot indítottunk 11 szakiránnyal. Azok sorában teljesen újként belépett a biztonsági szakirány, amellyel régi tervünket valóra váltva, a magánbiztonsági szféra leendő munkavállalóit készítjük fel.

Készen állunk az MA-képzés beindítására 2008. szeptemberétől.

A rendőrszervező szakképzés megőrzése és továbbfolytatása mellett, bűnmegelőzési szakirányú továbbképzési szakot indítottunk és működtetünk, valamint a széleskörű nyitás jegyében idegenrendészeti, közterület-felügyelői, légi biztonsági tanfolyamokat tartunk.

Az elmúlt években, több-százas nagyságrendben uniós és schengeni tanfolyamokat vezettünk le a Határőrség tisztjei, tiszthelyettesei számára.

Negyedik szakirányú továbbképzési szakként – együttműködve a Bűnügyi Szakértő és Kutató Intézettel, valamint az ORFK Oktatási Igazgatósággal – ebben az évben megkezdjük a kriminalisztikai szakértő képzést, öt szakirányban (ujjnyom-, okmány-, fegyver-, írás-, nyomszakértő).

Az uniós pályázati lehetőségeket kihasználva, 11 hallgatónk 3-3 hónapot az együttműködő európai főiskolákon, egyetemeken folytatott kredit-értékű résztanulmányokat.

Ugyancsak 11 hallgatónk 13 hetes szakmai gyakorlatot teljesített Németország, Belgium és az Egyesült Királyság rendőri szerveinél.

Szorgalmasan dolgozunk azon, hogy az idei tanévtől főiskolánk is fogadjon külföldi hallgatókat.

Oktatóink külföldi konferenciákon, tanulmányi utakon vettek részt, és néhányan vendégoktatóként is jó hírünket vitték.

A képzési körülmények javítása érdekében is számos erőfeszítést tettünk. Jó példa erre a Határőrség segítségével létrehozott korszerű határrendészeti szaktanterem, amit a délután folyamán Önök is megtekinthetnek.

Döntés elé érkeztünk. Új helyzet állt elő. Egy olyan szak mögül, amely 15 éve eredményesen és számos vonatkozásban példaértékűen működik a Főiskolánkon, „kilép” az önálló megrendelő szerv, a Határőrség. Mint tudjuk, nem jogutód nélkül. De kétség kívül jelentősen megváltoznak a körülmények azzal, hogy a Határőrség, mint a határrendészeti szak szakfelelős tanszékét fenntartó szerv megszűnik.

Maga az ismeretanyag, amit a Határrendészeti Tanszék oktatott, fejlesztett és gondozott, vitathatatlanul speciális és nélkülözhetetlen, valamint kétség nem fér ahhoz, hogy a jövőben is szükség lesz az ilyen ismeretekkel bíró, határrendészeti szakemberekre.

Ugyanakkor azt is helyesen látjuk, hogy differenciált formában és mélységben minden rendőr képzésében helyet kell, hogy kapjon a határrendészeti ismeretanyag. Ennek oka teljesen nyilvánvaló. A Magyar Köztársaság néhány héten belül a schengeni térség teljes jogú tagállamává válik. A belső határokon kieső határellenőrzés miatt keletkező biztonsági deficit ellensúlyozása nem csupán magyar érdek, hanem a többi schengeni tagországgal szembeni kötelezettség is, amit az Unió szervei szigorúan ellenőriznek. Ezt a biztonsági deficitet nem csak a külső határokon kell „ledolgozni”, hanem országunk egész területén. Munkája során valamennyi rendőri szervnek figyelmet kell arra fordítania, és tevékenyen részt kell ebben vennie. Ez pedig differenciált határrendészeti szakmai felkészítés nélkül nem lehetséges.

A határrendészeti szak helyzetéhez hasonló helyzet egyébként már adódott a Főiskola történetében. Annak idején, amikor a jogállami átalakulás keretében a Rendőrség igazgatásrendészetétől átkerült az útlevelelrendészet, az idegenrendészet, a személyi igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézés és a szabálysértési hatósági jogkör egy része az önkormányzatokhoz, felmerült a kérdés: szükség van-e egyáltalán a Főiskolán igazgatásrendészeti szakra?

Az akkori pozitív döntést a praxis, az „Élet” igazolta. Az igazgatásrendészeti szakág a Rendőrségen belül továbbra is működik, és a szakemberek ütemezett utánpótlására szükség van.

Döntés előtt állunk, és jól kell döntenünk. Nem árt tehát kikérni a szakma, azaz az immáron integrált Rendőrség véleményét. Arról gondolkozunk közösen, hogy a határrendészeti képzés milyen formában, milyen szakmai tartalommal folyjon tovább a Rendőrtiszti Főiskolán. Álláspontom szerint a konferencia egyik fő feladata éppen az, hogy irányelveket adjon ennek kimunkálásához.

Végezetül,

azt tudjuk, hogy Angliát hosszú időre naggyá tette – több más tényező mellett – Cromwell törvénye. Azt viszont sohasem tudjuk meg, mi lett volna akkor, ha annak idején Szapolyai János csapatai átkelnek a Dunán és csatlakoznak II. Lajos király csapataihoz a mohácsi síkon?!

Mert Szapolyai nem ezt a döntést hozta meg.

A konferencia munkájához sok sikert kívánok!

Hans-Friedrich Freiherr von Solemacher Antweiler Úr

a Hanns-Seidel Alapítvány Budapesti Képviselőtársaság vezetője

Mélyen tisztelt Rektor Úr! Mélyen tisztelt Virányi Úr! Kedves Hölgyeim és Uraim!

Megköszönöm, hogy a mai konferenciájuk előtt szólhatok néhány szót. A Hans Seidel Alapítvány idén 40 éves évfordulóját ünnepelheti. Ez egy német politikai alapítvány, Bajor székhellyel. 1990-ben kezdte meg a működését az alapítványunk Magyarországon is. Az első tevékenységünk a Belügyminisztériummal közösen zajlott, tulajdonképpen az első helyhatósági választások előkészítésére, a helyhatósági választásokon induló politikusok felkészítésére irányult. A következő nagy projektünk az egyenruhás állampolgárok nevet viselte. Ebben a második projektben már nem csak a Belügyminisztériummal, hanem a Honvédelmi Minisztériummal is közösen dolgoztunk. A projekt keretében minden egyenruhás állampolgárt megszólítottunk, ezen erők a demokratikus átalakítása során. Ebből az együttműködésből született meg az az ötlet, hogy a nemzetközi határrendészeti konferencia intézményét megteremtjük, amelynek az első rendezvénye itt, ebben a teremben zajlott körülbelül 15 évvel ezelőtt. Annak idején arra a konferenciára természetesen meghívtunk bajor határrendészeti szakembereket és köztük az akkori bajor határrendészet vezetőjét Hoppe urat. De ezen a konferencián részt vettek kezdettől fogva a Német Szövetségi Határőrség szakemberei is. Ezért örülök, hogy a Német Szövetségi Rendőrség képviselője itt van most közöttünk. Abból, ahogyan most én itt ezeket a fogalmakat, megnevezéseket előadtam, abból láthatják, hogy nálunk is történtek változások. Schengeni értelemben nálunk ezek a változások 1985-ben kezdődtek meg. 85-ben, amikor az első schengen szerződés keletkezett, akkor én éppen Brüsszelben képviseltem a Hans Seidel Alapítványt, és akkor ugye az volt a fő téma, hogy Németország nyugati határait építsük le, tehát a Szövetségi Határőrség volt érintve ebben a kérdésben és természetesen az érintett tartományok tartományi rendőrsége is. 95-ben jött aztán a következő schengen szerződés. Ilyen értelemben Baden-Württemberg tartományban és Bajorországban állunk azon kérdések előtt, amik előtt most önök állnak, tehát a schengen határok bevezetésével.

Érdekes volt megfigyelni, hogy a polgáraink nagyon örültek annak, hogy megszűnik a határellenőrzés, ugyanakkor nem örültek annak, hogy Ausztria felé a határ megnyílik. A polgárainkban ugyanis volt, egy bizonyos biztonság iránti igény, tehát féltették a biztonságukat a megnyíló határok következtében várható helyzettől.

Ezt az egész történetet, az egész fejlődést csak azért meséltem el, hogy nálunk is voltak ilyen problémák, ilyen félelmek. 1998-ban szűnt meg Ausztria irányában a határellenőrzés. Nálunk is lezajlott a határrendészet és a rendőrség integrációja, és ma visszatekintve az elmúlt 10 évre úgy látjuk, hogy ez helyes döntés volt.

Ebben az értelemben kívánok önöknek kitartást, jó munkát és sok sikert. A német barátaik, a Hans Seidel Alapítvány szerény eszközeivel továbbra is segíteni fogja önöket ebben a munkában.

És még egyszer nagyon sok sikert, minden jót kívánok.

Samu István rendőr vezérőrnagy
rendőrségi főtanácsos, címzetes főiskolai docens
ORFK rendészeti főigazgatója, országos főkapitány-helyettes

A határbiztonság fejlesztésének irányai 2030-ig
Álom, vízió, valóság?

Tisztelt Tábornok és Tiszt Urak! Tisztelt Kollégák!

Arra kaptam felkérést, hogy itt, a Rendőrtiszti Főiskolán szóljak pár szót arról, melyek lennének azok a követelmények, amelyeket az iskolának támasztania kell a jövő határbiztonsággal foglalkozó szakemberei elé.

Ha a múltban ilyen feladatot kapott az ember, akkor megpróbálta strigulákba összefoglalni azt, valójában mik is ezek a követelmények, és szigorúan felrajzolni, megfogalmazni azt, mit szeretne látni, mit oktassanak az iskolában. Ez alkalommal én egy teljesen más megközelítést szeretnék alkalmazni, és inkább a saját gondolataimat szeretném megosztani önökkel. Előrevetíteni azt, valójában mire lehet számítani a határbiztonság területén az elkövetkezendő évtizedekben, akár az elkövetkezendő 30 évben is. Amennyiben az iskola, ezeket a gondolatokat be tudja fogadni, tudniillik, hogy nagy valószínűséggel a határbiztonság a jövőben ebbe az irányba fejlődik, akkor én úgy gondolom a tananyagot ehhez kell majd igazítani. A jelenleg érvényes szabályozókhoz és egy előrelátással a jövő irányába.

Mindig az egyik legnagyobb problémánk az volt, hogy az iskolák mennyire látnak előre, mennyiben tudják a szakembereket a jövőnek képezni. A mai tananyag alapján szigorúan csak a következő napnak képeznek, vagy képesek arra, hogy távolabbi jövőt figyelembe véve bocsássanak ki szakembereket, most már a Rendőrség határbiztonsággal foglalkozó szervezeti egységei számára.

Éppen azért az előadásom címének azt adtam „A határbiztonság fejlesztésének irányai” és egy mérész számot, 2030-at határoztam meg benne. Az alcím „Álom, vízió vagy valóság?” mert ezen a területen sok a bizonytalansági tényező.

Az előadást eddigi szakmai tapasztalataimra és természetesen mindazoknak a kollégáknak a tapasztalataira építettem, akikkel a munkám folyamán volt szerencsém konzultálni idehaza és külföldön.

Kell-e változtatni azon, amit eddig csináltunk? Egészen biztosan igen.

Ha változtatni kell, akkor amit eddig csináltunk, az nem volt sikeres?

Nem! Egyáltalán nem erről szól az előadás. Én inkább először azt szeretném elmondani, hogy miért volt sikeres a Határőrség.

Röviden, itt látják a kivetített vázlaton azokat a tényeket, amelyek alapján, szerintem a Határőrség sikeres volt.

1989. előtt a Határőrség a politikai vezetés figyelmének a középpontjában állt, mivel az államhatár őrizete kiemelt politikai kérdés volt. Ebből következően, gyakorlatilag nem volt olyan szükséglete a Határőrségnek, amit a politikai vezetés ne elégített volna ki.

A másik tényező, amiért sikeres volt a Határőrség, hogy a rendszerváltáskor a szervezet ki tudta elégíteni a nyitás iránti társadalmi igényt. A nyitást a határok megnyitása, gyakorlatilag az elektromos jelzőrendszer átvágása, lebontása szimbolizálta és ezzel a szervezet együtt tudott élni, sőt kezdeményező tudott lenni benne.

A sikernek az volt még a titka, hogy ennek a szervezetnek mindig voltak konkrét céljai. Nagyon határozottan, azonnal, a rendszerváltáskor, a Határőrség megfogalmazta azt, hogy a szervezet egyik célja a jogállamiság elvének való megfelelés, a másik pedig az, hogy egy nyugat európai típusú, hivatásos szervezetté váljon.

Aztán követve ezt az irányt Magyarország Európai Unió tagjelölté válásával, egy európai uniós Határőrséget akart építeni. És természetesen mikor ez is megvalósult, akkor a következő lépés már ott lebegett a szervezet előtt, hogy egy teljes jogú schengeni tagság esetén milyen szervezetté kell válnia a Határőrségnek. Mindig nagyon konkrét céljai voltak a szervezetnek és azok megvalósulása érdekében dolgozott. A célok belső kezdeményezésre kerültek kitérésre, nem kívülről lettek meghatározva. Figyelemmel kísértük az eseményeket, ebben bizonyos stratégiai előrelátást lehetett észrevenni, ami a szervezet számára egy kényszer nélküli fejlődést tett lehetővé. A társadalmi igények, a politikai, a szervezeti célok tartalmilag és időben is szerencsésen egybeestek. Tehát ez is biztosította azt, hogy a Határőrség sikeres legyen. És nem utolsó sorban az extenzív fejlődés lehetőségei sok tekintetben rendelkezésre álltak. A feltételek biztosítva voltak akár a létszámban, akár a különböző pénzügyi forrásokat tekintve. Különösen, a PHARE programokat és a Schengeni Alapot kell itt megemlítenem. Ez is a siker egyik záloga volt.

Ha ennyire sikeresek voltunk, akkor miért kell a jövővel foglalkozni?

Azért mert a helyzet megváltozott és újra kérdéseket kell feltenni. Hová, hogyan tovább, mik az új célok, mi most a társadalmi igény Magyarországon a határbiztonsággal kapcsolatban? Mire számíthatunk, minimum az elkövetkezendő 20 évben?

Amikor átgondoltam ezt a helyzetet, akkor bizonyos tekintetben a határőrök számára szomorú megállapításokra is kellett jutnom, de szerettem volna a realitások talaján maradni és abból kiindulni, hogy mi lesz a mi új feladatunk.

Azt tudtam megállapítani, hogy a schengeni követelmények teljesítésével, a szabad mozgás vágyának a teljesítésével, a társadalmat továbbiakban a Határőrség nem érdekli. Az utóbbi időben azok, akik még a leendő schengeni belső határon ellenőriznek, akadályt jelentenek az állampolgároknak, amitől minél előbb szeretnének a társadalom résztvevői, az emberek, és maga a politika is megszabadulni. A szabad mozgás valósuljon meg, és hogy mi lesz a Határőrséggel, az már Magyarország közvéleményét különösebben nem érdekli. A szabad utazás és a gyors határátlépés az igen.

A politika sem érdekelt már az önálló Határőrségben, hanem az integrációban vált érdekelté. Egy kisebb létszámú rendvédelmi szervben lett érdekelt, és ennek megfelelően cselekedett. Schengen kellett a társadalomnak és a politikának, maga a szervezet nem. Ezáltal a határbiztonsági rendszer új struktúrájára van szükség. Már korábban is világos volt, hogy az integráció nem szakmai kérdés. Az integráció időpontja, fő tartalma, politikai döntés tárgya volt. Ebben szakmai

szempontok különösebben nem játszottak szerepet. Erre akár a Rendőrségnek, akár a Határőrségnek minimális ráhatása volt.

Amiért a jövővel foglalkoznunk kell, az az, hogy a helyzet most vezetési szempontból hasonló, mint amikor az elektromos jelzőrendszer lebontásához hozzáláttunk. A régi rendszer helyett most is egy új szakmai rendszert kell alkotni. Nem csak az integráció miatt, hanem a körülöttünk megváltozott világ miatt is.

Itt van a mi nagy dilemmánk egy Schengen és egy integráció egyszerre.

Az a gondolat merült fel bennem, hogy azért is foglalkoznunk kell a jövővel, mert ha nem is tudjuk, hogy mi a jövőnk attól az még el fog jönni. Ha nem foglalkozunk vele, homokba dugjuk a fejünket, és azt mondjuk, hogy nem tudjuk, mi lesz, attól még valami lesz. Egészen biztosan. Mert ez nem tőlünk függ. Ezért egyszerűen fel kell rá készülnünk, hogy egy szebb, számunkra megfelelőbb jövőnk lehessen. Más választásunk nincs.

Néhány gondolatban szólnék az új kihívásokról.

Maga a schengeni működés egy nagy kihívás, az integráció, pedig a következő nagy kihívás. Aztán következnek az egyre csökkenő külső határok. A Nyugat-Balkánon bővülő új Európai Unió, a törökországi csatlakozási folyamat, a további bővítés kérdései. Milyen országok jöhetnek még szóba a bővítés szempontjából? Maga a Hágai Program lejár, ennek a folytatására az unió milyen irányt vesz a bel- és igazságügyi fejlesztések területén?

Az Unió migrációs szükséglete és az illegális migráció ellentmondása. A csökkenő európai uniós lakossági számot pótolni kellene valahonnét, ugyanakkor hatékonyan fel kell lépni az illegális migrációval szemben. Követelmény a biztonság és egy még nagyobb nyitottság biztosítása, az integrált határőr igazgatási rendszerek teljes kiépítése. Csökkenő humán erőforrás minden területen. Új technológiák a szervezett bűnözés kezében. Lehet-e exportálni a biztonságot, és azt hogyan kell csinálni? Aszimmetrikus válaszok szükségessége. Valójában mi az intenzív fejlődés útja? A helyi, a nemzeti térségű, a globális együttműködésnek milyen lehetőségei vannak?

És egy megállapítás: „a biztonságért való felelősség már nem egy országnak a dolga, hanem a térségi szövetségeké, különösen a határbiztonság területén”. Minimum a térségi szövetségeké.

Tehát ezek azok az indokok, amiért egyszerűen a hosszú távú jövővel foglalkoznunk kell, mert ilyen mértékben változik körülöttünk a világ.

Ha a térképen kivetítjük az Európai Unió tagországait, az újonnan csatlakozott és a csatlakozni szándékozó, illetve a tárgyalásokat folytató országokat, akkor Önök láthatják, a 2007-ben csatlakozott Romániát és Bulgáriát. Horvátországot, mint aki tárgyalásokat folytat az uniós tagságról. Szóba került már Macedónia előrehaladott állapota a csatlakozás tekintetében. Ebben a kérdésben azért még sok kétség van. De ha tovább vetítjük az egészet, akkor egy bizonyos idő után a fejlődés oda vezethet, hogy az Európa Unió nagy valószínűséggel az ábrán bemutatott kiterjedésű és elhelyezkedésű lesz. Láthatjuk, hogy az Európai Unióval már együttműködő tagállamok 25–30 éven belül szorosabban fognak kapcsolódni az Unióhoz. Azt nem tudom megmondani, hogy ők tagok lesznek-e, vagy valamilyen más szövetségi rendszerben kapcsolódnak hozzá, de ezek a perspektívák mindenképpen előre vetíthetőek.

Ha az ábrára rajzolt vonalak metszéspontjában megnézik Magyarországot, akkor látni fogják, hogy egy 25–30 éves távlatban valóban az Európai Unió határai hova kerülnek Magyarországtól. Ezek a tényezők mind befolyásolni fogják azt, hogy a határbiztonsági kérdésekben, az elkövetkező időszakban Magyarországon hogyan kell gondolkodni.

Úgy gondolom, hogy a határbiztonságnak Magyarországon ezek között a perspektívák között is van jövője. Csak korszerűsíteni kell azokat az értékeket, amiket eddig mi képviseltünk. A törekvéseinket, magát a viselkedésünket és néhány éven belül a határbiztonsági szakterület hajóját új irányba lehet és kell is kormányozni.

Kérdés az, hogy merre megyünk és tudjuk-e, hogy mi a helyes irány. Én mindenképpen úgy gondolom, hogy az intenzív fejlődés irányába kell elmozdulni.

Az intenzív fejlődést biztosító területek: a kapcsolatok, a kommunikáció és a tudatosság elvein alapulnak. Röviden kifejtem, hogy mit értek ezek alatt.

Továbbra is érvényes a Határország stratégiájának a jelmondata, miszerint „Semmilyen szél nem kedvez annak, aki nem tudja, milyen kikötőbe tart”. Az előbb említettem az új fejlődési filozófiának az alapjait, amit három „K” betűvel lehetne leginkább jellemezni. Ezek a kapcsolatok. Ami azt jelenti, hogy a biztonsági szférában dolgozó szervezetek kapcsolódnak egymáshoz. A kapcsolatok összefüggő szerkezetbe rendezése az egyik feladat, és egy teljesen organikus megközelítés. Ez természetesen alakul abból a szituációból, hogy mi egy egységes rendőrségi szervezetben látjuk el a határbiztonsági feladatokat. Ez egy alapvető feladat. Tehát létkérdés, hogy a szervezetek egymáshoz való kapcsolódását hogyan tudjuk megoldani.

A kommunikáció kérdése magán az új szervezeten belül, a szakterületek között, a szolgálati ágak között. Milyen a kommunikáció, és hogyan alakul ki, a közvetlen környezettel? Hogyan tudjuk a kommunikációt újraszervezni, és a távoli emberekkel, szervezetekkel, országokkal? Hogyan tudjuk a már meglévő kommunikációt egyrészt átmenteni az új szervezetbe, másrészt pedig újra strukturálni?

A harmadik „K” betű a kognitáció, a tudatosság. Azt jelenti, hogy folyamatosan arra kell törekedni, hogy az összekötő, összekapcsolódó szálakat felismerhetővé tegyük, az ebből származó lehetőségeket kihasználjuk, és lépünk ki a szervezet központúságból egy közösségi, globális szintre. Ez az az út, ez az a fejlődési filozófia, amit én tudnék javasolni. Még egyszer mondom, ez nem egy elfogadott fejlődési út, ezek az én gondolataim, amit tudnék javasolni a határbiztonság területére, és valóban nagyon fontos, hogy a kapcsolatok, a kommunikáció, a tudatosság útján az egy szervezetben való gondolkodástól, eljussunk a határbiztonság integrált megközelítéséhez.

Természetesen csupán filozófiával túl messzire nem megy el az ember. Ez az az alap, amire építve aztán már új módszereket lehet bevezetni, és ez az új módszer már létezik az Európai Unióban. Gyakorlatilag sok kidolgozatlan területtel, de már funkcionál, fejlődik. Ez az integrált határigazgatási rendszer. Ez a magyar fordítása. Integrált határigazgatási rendszernek mondjuk, de a világon mindenhol csak Integrated Border Management kifejezést használják rá.

Tehát gyakorlatilag lenne egy új filozófia és egy új módszer az IBM, amivel a határbiztonsági kérdéseket el lehet helyezni majd a nagy biztonságon belül.

Hogyan közelítsük meg a problémát? Korábban Magyarország úgy oldotta meg a problémáját a határbiztonsági területén, hogy fenntartott egy önálló szervezetet, a Határőrséget. Rábízta az államhatárt, az összes feladatával együtt és ez szépen „zölden” meg is oldotta azt. A helyzet megváltozott, nincs ez a szervezet. A feladat van. Többszereplős. Egyrészt eggyel kevesebb szereplő lett a Határőrséggel. Viszont mégis több a szereplő, mert a határbiztonságot magával az integrált határigazgatási rendszer széleskörű fejlesztésével kell most már garantálni. Gyakorlatilag be kell vonni más szereplőket is a rendszerbe. A rendszer a legnagyobb szereplője a Magyar Rendőrség. Annak az állománykategóriának, aki eddig nem volt határőr, meg kell találni a helyét és szerepét ebben a biztonsági rendszerben az új integrált rendőrségen belül.

A Határőrség helyett azonban nem egyedül egy Rendőrség keretein belül gondolkodva kell megoldani a határbiztonsági feladatokat, hanem ennek az integrált rendszernek a felhasználásával. Sok megfogalmazása lehet az integrált határigazgatásnak. Végtelen egyszerűen úgy lehet megfogalmazni, hogy az integrált határigazgatási rendszer a szervezeteken belüli, a szervezetek közötti és a nemzetközi együttműködés összhangjának biztosítása a határbiztonság területén.

Nem mondom el az ábra összes elemét, csak azt szeretném megemlíteni, hogy az integrált határigazgatás egy bonyolult rendszer, és a jövő szempontjából talán az egyik legfontosabb eleme, a külső határokat jelző piros szaggatott vonaltól jobbra eső terület, ami a külső határokon kívül van. Egy új eleme a rendszernek, amely azt mutatja meg, hogyan kell az államhatárokon kívül Magyarország határbiztonságát, az unió határbiztonságát szavatolni, és milyen lépéseket kell tenni ennek érdekében. Ez egy érdekes kutatási és szakmai terület. Ezeket a szakmai problémákat kell majd nekünk kezelni, megoldani és a fő hangsúlyt erre a területre fektetni.

Az integrált határigazgatásnak van egy belső biztonság garantálására való törekvése. Az integrált határigazgatási rendszer a problémát gyakorlatilag Magyarországtól és az Unió határaitól távolabb, a távoli veszélyforrások helyén és a veszélyforrásoktól a hozzánk vezető útvonalakon szándékozik megoldani.

Az eddigi határbiztonságért felelős rendszer Magyarországon felbomlott. Ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy nincs, és nem lesz a jövőben sem egy kimondottan olyan célfeladatra létrehozott szervezet, mint a Határőrség. Az integrált szervezeti modell kérdését a Rendőrségen belül kell majd megoldani.

Továbbra is fenn kell tartani azt a regionális együttműködési rendszert, ami Magyarországnak megfelelő biztonságot tudott garantálni, ami differenciált az uniós tagállamok felé, az unióhoz közelálló csatlakozó államok felé, és azok felé a harmadik országok felé, akiket ebbe a rendszerbe szintén be kell majd kapcsolni. A globalizáció az elkövetkezendő évtizedekben a határbiztonság területén is egyre nagyobb tért nyer. Ebből következik, hogy a világban alkalmazott ellenőrzési módszerek, technológiák és eljárási rendek is globalizálódnak, hisz a világ mozog és utazik. Az ellenőrzési technológiák – akár a repülőtereken, az utasbiztonság és a határbiztonság területén –, az okmányok kibocsátása, és az okmánybiztonság, mind-mind standardizálódnak. Többféle standard létezik természetesen a világban, de mindegyik az egységesítés felé halad. Magát az egész folyamatot, a határbiztonságot is globális szemszögből kell majd vizsgálni.

A struktúra fejlesztésére is van javaslat, erre azonban most részletesen nem térnék ki. Inkább arról beszélnék, hogy a fejlődés irányai milyenek lehetnek. Én azt mondom, hogy azért jelöltem ilyen szimbolizált hegycsúcsokkal az eddigi és a jövőbeni feladatokat, mert nem egyszerűen csak előre akartunk haladni, hanem a határbiztonság területén meg akartunk hódítani bizonyos csúcsokat. És ez a múltban sikerült is nekünk. Megcsináltuk a hivatásos szervezetre történő átállást, elértük a határbiztonsági területen az EU tagságot és december 21-ével a teljes jogú schengen tagság küszöbén állunk. Itt és most azonban arra szeretném felhívni a figyelmet, hogyha nem csinálunk semmit, hanem ezt a szintet akarjuk tartani, amit mi most nagyon jónak, sőt elképesztően jónak tartunk, akkor nagyon rövid időn belül a világ faképnél hagy bennünket és elmegy mellettünk. Ez egészen biztosan így van. A mai állapotunk jelen pillanatban jó, holnap már kevés lesz. Tehát mindig új csúcsokat kell kitűzni. Ilyen például az integráción belül való működés, és az ehhez szükséges feltételek maximális biztosítása. Mit kell tennünk majd egy minimális külső határszakasz esetén, a határbiztonság területén? Mi lesz a szerepünk egy egységes európai uniós határőrizet keretein belül, amikor a jövőben a külső határok már messze lesznek tőlünk?

Az időpontokra szeretném ráirányítani azok figyelmét, akik ezt a területet kutatják. Az eddigi határőrségi fejlődésben volt egy bizonyos kiszámíthatóság és elegendő idő arra, hogy ki lehessen dolgozni a megoldásokat. A hivatásos szervezetre történő átállás gyakorlatilag a rendszerváltástól 1997-ig zajlott le. Vegyük úgy hogy hét év, ami alatt ez folyt, az egy tisztességes idő. Az EU tagságot vegyük 1997-től a felkészülés időszakától 2004-ig. Az megint 7 év. A schengen tagság, amelynek egy részét már teljesíteni kellett az uniós tagsággal, ez az időszak már négy évre rövidült. És most nézzük meg a következő nagy változást, az integrációt és azt látjuk, hogy egybeesik ugyanezzel a nagy változással. Tehát az igazán nagy probléma nem az integráció, mert ez az integráció egy természetes fejlődési folyamat eredménye. Ez mindenképpen megvalósult volna. Szakmailag tervezett időpontja 2011, 2012 volt. Nem véletlenül, azért hogy elegendő idő legyen rá. Kérem, azért mondtam korábban, hogy az integráció nem tisztán szakmai döntés volt. Az, hogy a schengeni tagság és az integráció így egybeesett politikai döntés volt. Ez számtalan problémát okoz, amin úrrá kell lenni. Torlódtak az időpontok. Minimális külső határok. Horvátország, Szerbia, Románia vonatkozásában, amikor ezek az országok uniós tagok lesznek, és mondjuk mind schengen tagok lehetnek. Az valahol már 2020-ra tehető. Tehát 2008-tól addig az időig van időnk felkészülni és a mostani rendszerünket stabilizálni és ebbe az irányba fejleszteni. Hogy egy egységes európai uniós határőrizeti rendszerről mikor beszélhetünk? Ez egy nagyon nagy bátorság, hogy én oda számokat mertem írni, de e tényezők bekövetkezése utánra tehető. A jövőben nem csak magával az időpontokkal, hanem a technológia fejlődésével is számolni kell. A határőrizeti technológiák körülbelül úgy fejlődtek, hogy hivatásos szervezetre sok emberrel és nagyon kevés technikával álltunk át, egy EU tagságra sok emberrel és sok technikával, egy schengenre már ennél kevesebb emberrel és nagyon sok technikával álltunk át. Az integrációban ezt tovább így folytatni nem lehet. Ezt egy új rendszer, az integrált határigazgatási rendszer keretében kell ezeket az erőket és eszközöket tovább osztani, hogy ez a feladat megvalósítható legyen. Tehát „az adjál még több technikát és még több embert” gondolat nagyon nem folytatható,

mert lehet látni, hogy inkább a kevesebb ember irányába megy el a biztonsági szektor. A biztonságtechnika minőségén is változtatni kellett, de ez az új filozófia és módszer, az integrált határigazgatás, ez a biztos tényező, ami az integrációban eredményekhez vezethet.

A minimális külső határok esetén exportálni kell az összes tudásunkat azok számára, akik külső határszakaszt őriznek és védenek, vagy éppen a harmadik országok számára. Őket kell felkészíteni ezzel a tudásunkkal, ezzel a biztonsági exporttal.

És valószínűleg technológiában, technikai fejlődésben is elérkezik egy egységes EU határőrizet, aminek egy elektronikus határőrizet lesz a nagybani alapja. Az embert soha nem lehet ebből a rendszerből kiküszöbölni, de erőteljesen elmozdul ebbe az irányba. Amikor eljutottam ide ebbe a távolságba, és azt mondom elektronikus határőrizet, akkor azt mondhatják, hogy „Ugyan, ugyan!” hát emberre szükség van! De ha a jeleket végig nézzük ebben az irányban, akkor láthatjuk, hogy biometria, IBM, GPS rendszerek, műholdas megfigyelések, informatikai hálózatok, regionális, globális problémák kezelése, integrált belbiztonság. A globalizáció kérdése, az egyre csökkenő humán erőforrás kérdése, a biztonság szolgáltatásának az igénye, az elszámoltathatóság, a képességfejlesztés. És még egyet odaírtam: a bevetés-irányítási rendszerek elterjedése. Ugye, hogy egy erősen elektronizált irányba mozdul el a rendszer?

Ez a konferencia a Határőrség Tudományos Tanácsának záró rendezvénye, amivel gyakorlatilag a Határőrség Tudományos Tanácsa azok előtt tisztelgett, akik a határbiztonság területén tudományos tevékenységet fejtettek ki és azok előtt, akik ezt a Határőrségen kívül támogatták. Az elismerések is gyakorlatilag ezért kerültek a részükre átadásra. Én azt tudom mondani, hogy senki ne essen kétségbe, hogy „Istenem mi lesz most a határbiztonsági területtel?”. Lehet ezt kutatni. Én csak tíz olyan területet írtam fel ide, amiről holnap is nagyon szívesen várom bárkinek a tudományos munkáját. Ilyen témák az EU jövőbeni határai, milyen határbiztonsági kihívásokkal lehet számolni, a szervezeti, szakterületi fejlődés további szakaszai. Mutattam párat. Esetleg nem kell ezzel egyetérteni. Valaki azt mondja, hogy más szakaszok is beiktathatók. Az intézményfejlesztés, a technikai fejlődés prognózisai, a technológia hova fejlődhet, a jogi környezet milyen irányba változhat, a humán erőforrás fejlődésének mik az irányai, hová fejlődik az infrastruktúra, és gyakorlatilag milyen víziók, stratégiai irányvonalak képzelhetők el ezen a területen? Igen. A jövő nem látható előre, azt meg kell alkotni. Vannak alternatívák, amelyeket vizsgálni kell, és ki lehet találni alternatívákat, amiket szintén meg kell vizsgálni és nem az a kérdés, hogy lesz-e változás, hanem az, hogy milyen irányba következnek be. És ezt az irányt kellene eltalálni. Kérem, hogy akik tudományos elhivatottságot éreznek magukban, támogassák a szervezetet abban, hogy ezeket az irányokat eltaláljuk.

Az oktatás területén, a végrehajtás területén, az irányítás területén újra össze kell rakni a rendszert, ez nem kis fejtörést okoz. Ebben a helyzetben vagyunk. Minket, szakembereket az állam azért fizet, hogy ezt számára megoldjuk. Tehát töprengeni azért, hogy miért lett integráció és miért most lett, ez abszolút teljesen fölösleges dolog. Nincs értelme. Szerintem időnk sincs arra, hogy ezen töprengjünk. Ezt a dolgot kell megcsinálni Schengenben. Össze kell rakni a rendszert a szervezetépítés területén. A másik területen, pedig be kell fejezni a határbiztonság világának az

építését. Az integráció miatt egy kicsit másképp kell a falakat elhelyezni. Ezt a világot nekünk kell újra építeni, és ehhez látunk most hozzá. Mindenkinek, aki a teremben van, a munkatársaknak is, akiknek a jövőben köze lesz a határbiztonsághoz, ehhez kívánok sok sikert. Először kitartást, és meglátják lesz benne sok öröm is.

Prof. Dr. Sándor Vilmos ny. hőr. dandártábornok

egyetemi tanár
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

A katonai tanintézetekben folytatott határőr tisz- és vezetőképzés

Tábornok Urak! Tiszt Urak és Hölgyek! Tisztelt Hallgatóság!

Engedjék meg, hogy a konferencia alkalmából mindenek előtt üdvözöljem azokat a kossuthos és zrínyis egykori kollégáinkat, akiket örömmel látok most itt ebben a teremben, és jó egészséget kívánjak nekik. Had köszöntsem először is őket, az elől menőket, akik az „állj helyt az utolsó percig” akcióban végigszolgálták a határórség, a határbiztonság, a határőrizet ügyét. Példaértékű az a munka, amit mi megpróbáltunk a magunk korában, ez év végéig, ha úgy tetszik a jövő év augusztusáig követni. Példaértékű volt az az oktatói munka, amelyet kollégáink a Kossuth Lajos Főiskolán, mind a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolán, később a Bolyai Főiskolán, a Zrínyi Akadémián, vagy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen végeztek. Köszönet nekik ezért a munkáért.

És akkor had kezdjem azzal, hogy a Béndek tábornok úr köszöntőjében és a dékán úr köszöntőjében is elhangzott, hogy most majd én egy elemző, nagy léptékű és alapos, mély visszatekintést és értékelést fogok tenni az úgynevezett katonai tanintézetekben folytatott határőrképzésről. Nos ki kell ábrándítanom önöket. 30 percen erre nem lehet vállalkozni, úgy hogy a céloim mindössze annyi, hogy néhány adatot felvillantva emlékezzek meg röviden a történetiségről, kicsit részletesebben elmondjam, hogyan is néz ki ma az egyetemen a határrendészeti képzés és hát megosszam önökkel az érzéseimet, gondolataimat is nem utolsó sorban.

A tanárember kukacosságával kezdem az előadást. A cím úgy szólt a felkérésnek megfelelően: a katonai tanintézetekben folytatott határőr tisz-, és vezetőképzés. Nos az egyetem és a főiskola is a felsőoktatási törvény 2 §. (1) bekezdése szerint felsőoktatási intézmény. Ez a cím jó lett volna 1960-ig, de 60-tól ugyebár létrejöttek azok a katonai felsőoktatási intézmények, amelyeket már akkor nem illet tanintézetnek nevezni, de még egyszer mondanám ez csak a tanári kukacosság jegyében hangzott el.

Készülődve az előadásra találtam egy ragyogó idézetet, ami azt hiszem jó trambulín arra, hogy elmondjam a további gondolataimat. Azt mondja Johann Gottfried von Herder, hogy az emberek összes siráma, panasza és kétségbeesése a zűrzavar miatt, illetve amiatt, hogy úgy érzik a jó fejlődésének a történelemben szinte nyomát sem lehet látni, azért van, mert ezek a szomorú vándorok, vagyis mi az útnak csak a jelentéktelen rövid szakaszát látják. Azt hiszem, hogy a józan belátás alapján azt kell mondanunk, Herdernek nagyon igaza van. 47 vagy 48 év az nem történelmi lépték. Ez az idő, olyan rövid időszaknak tűnhet a történelmi események sorában, hogy talán nem is lehetne róla mit mondani. Mégis nagyon sok mondanivalóm lehetne, én azonban tényleg nem vállalkozhatok a teljességre. Inkább megpróbálom elmondani, hogy milyen tapasztalatokkal szolgált ez a 47 év a határőr tisz-, és vezetőképzés területén a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, illetve a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián, majd később Nemzetvédelmi Egyetemen. Az már az utódok felelőssége, hogy ezeket a tapasztalatokat mennyire hasznosítják.

Elhangzott az Országos Parancsnok úr és a Rendőrfőkapitány Úr részéről is az igény, hogy a határrendészeti képzést valamilyen formában célszerű a jövőben is megtartani, és a Sárkány rektor úr is említette, hogy nyilván a Samu tábornok úr víziója által vázolt jövő képzési igényét, a megrendelő igényét próbálják majd kielégíteni. Azonban az utódok felelőssége, hogy az általunk felhalmozott tapasztalatokból mit hasznosítanak. Őket már majd az utókor ítéli meg, és nem árt, hogy ha erre már most, vagy az elkövetkező hónapokban gondolunk.

Az 1950-es években a Magyar Népköztársaságban fegyvernemi tiszti iskolákon kezdődött a határőr tisztképzés. Ne feledjük el, hogy 5 éve vagyunk mindössze a II. világháború után és értelemszerűen, vagy ha nem is értelemszerűen, de kényszerűen a világnak ezen a felén a szovjet mintát kellett követni. Kérdőjel: lehetett volna mást követni? Manapság a sok okos ember, aki visszatekint erre az elmúlt 40-50 évre, erről megfélekedezik, hogy nagyon nagy választásunk nem volt. És nyilvánvalóan az 50-es években a fegyvernemi tiszti iskolákon is említésre került már a Dózsa György Gyalogos Tiszti Iskola. Nem lehetett mást oktatni, mint a szovjet mintájú határőrizetet, vagy a határőrizet elméletét és gyakorlatát, hiszen a magyar határőrség abban az időben a fegyveres erő része volt, és ebben az időszakban nyilván a világméretű harc szándéka, vagy ideológiája volt az, ami a képzés struktúráját, tartalmát és módszertanát is meghatározta, vagy befolyásolta.

1956 után nem tudni, hogy vajon közvetlen politikai és egyéb okokból e vagy egyszerűen a világ fejlődése hozta magával, a korábbi tiszti iskolákat felváltotta az egyesített tiszti iskola, amely már lényegesen magasabb képzést biztosított a határőrtiszti, a leendő határőrtisztek számára is. Ebből az időszakból már ismert fogalmakat fogunk hallani, hiszen ez hozzánk is elég közeli időszak kezdetének tekinthető. A határellenőrzés elmélete a határőr harcászati volt, amit mai füllel hallva már eléggé nonszensznek tűnik és a határőrizet fogalom alkalmazása, mint kiterjesztő fogalom, mint legtágabb fogalom került használatra. Egy-két jelenlévő még emlékszik rá, hogy milyen gumicsontozás zajlott a határőrizet, vagy határőrzés fogalom alkalmazása körül. Had legyenek most egy picikét szerénytelen. Kandidátusi értekezésemben, 1988-ban többek között sikerült kigyomlánom a határőr harcászati kifejezést, mint a határőrizet vagy határellenőrzés elmélete megnevezést. De lássunk csodát, a rendszerváltást követően mégsem volt haszontalan emlékezni azokra a határőr harcászati ismeretekre. Hiszen a dél-szláv válság idején bizony a határőr tisztek és vezetők voltak azok, akik az ország lakosságának megnyugvására alkalmazták a szufiból akkor megint csak előhozott ismereteiket. Többen bólogatnak, mert tudom, hogy ők is jelen voltak és milyen jól jött akkor az a tudás, amiről azt gondoltuk, a 90-es évek elején, hogy szemétdombra való. Minden egyéb ismeretet, amit a múltból hozunk célszerű óvatossággal kezelni. Tehát a tudást elvetni, eldobni, bármi legyen is az, a bűnök egyik főbenjárója.

1960-ban jött létre, alapították meg a Kossuth Lajos Katonai Főiskolát, a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolát és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jogelődjét a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát. Nyugodtan mondhatom, hogy a társadalmi igénynek megfelelően, hiszen a Határőrség vezetése szembetalálkozott azzal, hogy a Határőrség vezető állományát, tiszti karát a társadalmi lét, az értelmiségi lét szintjére kell, vagy célszerű emelni, éppen a nagyobb társadalmi

elfogadottság, éppen a képzésük tudományosabb megalapozása és magasabb színvonalá érdekében.

Tehát 1960-ban jöttek létre ezek a tanszékek a katonai felsőoktatási intézményekben és egyik nagyon tisztelt elődöm, aki sajnos már nincs köztünk, Borbély József határőr ezredes szavait idézem úgymond a hőskorból, a 60-as évekből, amikor azt mondta, hogy tanulva tanítottunk. Magyarán, sokan pedagógia diploma nélkül kezdték meg a tanítást, dolgoztak ki vadonatúj tananyagokat, szinte minden előzmény nélkül. Ma már mondhatnánk azt, hogy miért példa nélkül, hiszen ott volt a Magyar Királyi Rendőrség vagy más jogelőd szervezetek szabályzata, de emlékezzünk még egyszer vissza! 1960-at írunk és nem igazán lehetett más forrásokhoz nyúlni, mint a szovjet szakirodalomhoz. Természetesen ebben az időszakban - van aki bevallja, van aki tagadja - a tananyagot és a képzést is erőteljesen áthatotta a Magyar Szocialista Munkáspárt irányítása. Ezt kellett gyakorolni, de - és itt nagyon hangsúlyoznám - érdekes módon, vagy talán nem érdekes, hanem természetes módon - mert hogy a határőr mindig szembetalálkozik az élet valóságával - azért a tanszék állománya a Kossuthon, de a Zrínyin is erőteljesen, szakmai öntudattal és a valós helyzet elemzésével próbált meg tananyagot alkotni.

Had legyek egy kicsikét, vagy talán tűnjek önteltnek, amikor azt mondom, hogy igaz hogy a határnyitás, a rendszerváltás előestéje, ha úgy tetszik politikai döntés eredménye volt, de ne felejtjük el, hogy évekkal azelőtt már a Határőrség vezetése, ha úgy tetszik, gerjesztette ezt a politikai döntést. A politikai döntést követően pedig a Határőrség állománya volt az, amelyik kezelni tudta az akkori biztonsági deficitet az államhatárokon, és nagyon-nagyon rövid időn belül ki tudta alakítani azt a rendszert, amelynek eredményeként most itt tartunk Schengennél. A szerénytelenség azt jelenti számomra, hogy talán ebben szerepe volt azoknak a nálunk végzett, általunk képzett, felkészített tiszteknek és magasabb vezetőknek is, akik akkor éppen a Határőrségnél szolgáltak. Tehát, ha úgy tetszik a rendszerváltás egyik motorja volt a Határőrség és ebben bizony a tisztképzésnek és vezetőképzésnek is lehetett valamilyen közvetett szerepe.

És nagyot ugorva az időben, 1996-ban jött létre a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, mint az összes elődök jogutódja. Az Egyetem a Kossuth Lajos Katonai Főiskolát, az akkor már Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolát integrálva egy új minőséget hozott létre, és ebben az új minőségben keletkezett, a későbbiekben majd ismertetésre kerülő határrendészeti és védelmi vezetői szak. Tehát 1996-ban alapítottuk meg azt a szakot, amelynek a képzése a jövő év augusztus 20-ával befejeződik a Nemzetvédelmi Egyetemen. Abban csak nagyon reménykedni tudok, hogy a szándék és a gondolat komoly, hogy a jövőt illetően ezeket a tapasztalatokat át tudjuk majd adni a napi műhelymunkában, és nem egy konferencia keretében. Annak látnám nagyobb hasznát.

És elérkeztünk a mához, amikor Samu tábornok úr említette, politikai döntés eredménye az, ami most megszületett. Tanítva a határrendészetet ellátó szervezetek létrehozásának, működésének általános elveit. Ezen elvek között bizony az első helyen szerepel, hogy ilyen szervezetek létrehozása, alárendelése és feladatának meghatározása, politikai céloknak van alárendelve. Íme az igazság isten előtt, most is politikai döntés született arról, hogy ez az integráció létrejöjjön. Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer majd az általam okított igazság rajtunk, vagy rajtam is

beteljesedik. De az integráció már tény, és tekintünk azért optimistán a jövőbe. A Kossuth Főiskolán és jogutódjain 1960-tól a mai napig több mint 2.000 határőrtiszt hadnagy, vagy főhadnagy végzett, és a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián, illetve jogutódján a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen több mint 700 ügynevezett magasabb vezető szerzett diplomát. És a mai napig ők alkotják nyilvánvalóan megfelelő rotációval, vagy ha úgy tetszik az életkor alapján a Határőrség vezető állományát. És akikre egyébként büszkék vagyunk, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen és jogelődjén a hadtudományban szereztek tudományos fokozatot a Belügyminisztérium és az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium állományába tartozó kollégák, tűzoltók, polgári védelmiek, katasztrófa védelmiek, rendőrök, határőrök.

Ezzel egy dolgot vélek igazolva látni, hogy a hadtudományban fokozatot szereztek képesek alkotó módon a tudományos felkészültségüket, a tudományos eredményeiket más tudományág, tudományterület hasznára is fordítani, nem beszélve a habilitáltokról, akik szintén a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen habilitáltak és öregbítették az intézmény hírnevét. Miért tudják vajon hasznosítani a tudásukat, amelyet egy más tudományág vagy tudomány területen szereztek? Pungor Ernő akadémikus, aki már sajnos szintén nincs közöttünk, mondotta egyszer, hogy ha valaki élete során egyetemi tanár lesz, a diszciplína, amelyben a professzori címet elérte majdnem mindegy, az illető igazolta a tudományos gondolkodásra és alkotásra való képességét. Meggyőződésem, hogy az előzőekben látott kollégák a rendvédelem különböző területein ugyancsak alkotó módon képesek használni azt a tudást, a kutatómunka eredményét, amelyet nálunk a Nemzetvédelmi Egyetemen szereztek. És az örök dilemma, ami ugye az utóbbi évek néha oktalan vitáihoz vezetett. A hadtudomány vagy rendészettudomány? Jómagam mindig elvettem a kizárólagosságot. A komplex biztonsági gondolkodás - ami a Samu tábornok úr részéről is említést nyert előadásában - aminek meg kell határozni a gondolkodásunkat. Mindegy, hogy milyen tanintézetben vagyunk. Ha az ország biztonságát, ernyőként, egységes rendszerként képzeljük el, és fogjuk fel, akkor minden olyan szervezetnek, amelynek a biztonságot garantálnia kell, helye van az ernyő alatt és nyilván a képzésnek is ebbe az irányba kell folynia.

Nagy örömmre szolgált, hogy a rendészettudomány végre helyt kapott a Magyar Tudományos Akadémia 9. osztályán belül, és lássunk csodát, együtt ülnek a tudós kollégák a hadtudomány képviselőivel.

Samu tábornok úr előadásában nem említette a katonákat, de én figyelmesen néztem a prezentációját, és a sok jövőlátó kép felsorolása között említette, hogy a katonák és rendőrök viszonyát. Magyarán miről is van szó. Ki felel elsősorban a terrorizmus megelőzéséért és elhárításáért? Mondhatnánk, hogy a titkosszolgálat, mondhatnánk, hogy rendőrök, mondhatnánk, hogy határőrök. Mindenki, nyilván a konkrét veszélynek megfelelően felel azért, hogy az adott, az őt érintő komplexitás és kompetencia jegyében őt érintő területen megvalósítsa azokat a biztonsági garanciákat, amelyek a terrorizmus ellen, sikeres tevékenységhez vezethetnek. Tehát örömmre szolgál, hogy ez a gondolkodás egyre inkább teret nyer, és nagyon remélem, hogy tovább is lépnek ezen a területen.

Néhány gondolatot akkor most már konkrétan a határrendészeti és védelmi vezetői szakról, amelyet 1996-ban akkreditáltunk, 97-ben jelent meg a Magyar Közlönyben, tehát azért datáltam én

97-re. Milyen módon és mi alapján építettük föl a határrendészeti és védelmi vezető szak képzési rendszerét. Bologna akkor már jócskán itt lopkodott a kertünk alatt. Ekkor az összes szakjaink, egyetemi szakjaink alapítása, létesítése a Bologna jegyében zajlott, és a kompetencia alapú képzést célozta meg, amelynek mi a lényege? A lényege az, hogy az előjáró szervezet igényét, a végrehajtó állomány tapasztalatait maximálisan figyelembe véve a végrehajtó állomány kompetenciáit határozza meg először egy kompetencia lista, egy kompetencia térkép segítségével és határozza meg azokat a kompetenciákat, amelyeket a végrehajtó állománynak tudnia kell elméletben, és tudnia kell végrehajtani a gyakorlatban. Nyilvánvaló, hogy minden egyes magasabb szinten ezekkel a kompetenciákkal egy feljebb lévő beosztott, mondjuk egy szolgálati csoportvezető, tiszthelyettes vagy zászlós még feljebb menve egy tiszt ugyancsak kell, hogy rendelkezzen. Plusz rendelkeznie kell azokkal a kompetenciákkal, amelyek egy tiszttól elvárhatóak, annak megfelelően, hogy milyen szinten vezet és irányítja a szervezetet, és így tovább egészen a magasabb vezetői kompetenciáig bezárólag. Tehát a szakalapításunk elve, filozófiája a Bolognai folyamatot követő módszerként a kompetencia alapú és elvű képzés, amelynek lényege tehát, hogy a kompetenciák egymásba és egymásra épülnek. Ennek megfelelően alakítottuk ki a határrendészeti és védelmi vezetői szakon a képzést, amelynek lényege a Bolognai piramis követése, nyilvánvalóan a végrehajtás szintjén van a legnagyobb létszámú képzési igény. Ez igaz a tiszti, a bachelor képzésre is. Nagyon fontos a kompetencia egymásba és egymásra építése. A filozófia követése szempontjából úgy kellett kialakítanunk a curriculumot és a tananyag tartalmakat, hogy azok befogadják, ha úgy tetszik az alacsonyabb szintű képzést, így a tiszthelyettes iskolai képzés tananyagát. Sajnálatos módon miután egyetértettünk ebben, mind a Körmendi kollégákkal, mind az Ady-ligetiakkal, sokszor próbálkoztunk ezt a képzést most már végre úgy összeilleszteni, hogy a piramis nagy talpa is létrejöjjön. Sajnos a mai napig megfeythetetlen okból ezt nem sikerült közösen végrehajtanunk, pedig a nyitottság az intézmények vezetői részéről mindig megvolt. Tény az, hogy ma bachelor képzés, amit jelenleg ugye a határőr tisztképzésnek is nevezhetünk, olyan modul rendszereket tartalmaz és épített föl, vagy építettük föl, amely be tudja fogadni a szakképzésben részesülő hallgatók tudását. Nyilván megfelelő mértékig, ha úgy tetszik a kompetenciáig. A mesterképzés is úgy van felépítve, hogy ne legyen átfedés és ismétlődés a képzés tartalma között. Ezt a kompetenciák pontos behatárolása ki is zárja. De a mesterképzés is fogadja be az alapképzésből érkező hallgatók kompetenciáit, tudásanyagát. Mindezeknek a csúcsa természetesen a tudományos képzés. Napjainkban, a korábban kandidátusi, most pedig PhD doktori képzés. Elvét tekintve látható, a tisztképzés alapvetően gyakorlatorientált, a vezetőképzés már nagyobb mértékben elméleti jellegű és egyértelmű, hogy a PhD képzés, a tudományos képzés önmagában, a nevében hordozza a lényegét, ami a tudományos igényesség. Egyértelműen meghatározó vonulat a katonai tanintézetekben, ha úgy tetszik a katonai felsőoktatási intézményekben, a mi szakunkon is meghatározott irány a képzésben a vezetőképzés. Az első tiszti beosztás, ahol a tiszt a maga szintjén már vezető, és amire bizony a kompetencia térkép és lista alapján fel kell készíteni. Ez meghatározó volt mindig is a Kossuth, vagy a Zrínyi képzési rendszerében és filozófiájában. Az első szintű képzés már vezetőképzés, és így tovább, az egész képzési folyamatban dominál a vezetővé történő felkészítés. Hogyan építettük föl ennek a

filozófiának, illetve Bolognai és Bergeni és Koppenhágai igényeknek megfelelően a tantervünket? Három nagy modult határoztunk meg. Az úgynevezett általános értelmiségi modult, az általános rendvédelmi vagy rendészeti modult, és a szakma specifikus modult.

Az első modul az általános értelmiségi modul miből következhet egy egyetemen, vagy felsőoktatási intézményben? Nyilvánvaló, ha azt mondjuk, hogy határőrtiszt, a rendőrtiszt értelmiségi kategória, abból az következik, hogy a társadalomtudományi felkészültségének közelíteni kell, és néhány területen meg kell, hogy haladja az értelmiségi képzés bizonyos területeit. Például teológiai képességekkel is rendelkeznie kell. Az általános értelmiségi modul tartalmát, netán tantárgy struktúráját elsősorban a társadalmi és értelmiségi létből következő igény határozza meg. Az egyetemnek és a szak felelőseinek időzójelbe téve a magán ügye. De nyilvánvaló az is, hogy ezt az oda-vissza való csatolást folyamatosan végeznie kell a szakért felelős kollégáknak, hogy a modul tudástartalma, a hallgatói képesség, és a tanulás, a vizsga, az ismeretek elsajátításának szintje feleljen meg a társadalmi elvárásoknak. Csettintsen a polgármester vagy bárki az adott területen, faluban, vagy városban, vagy a VIII. kerületben, hogy hát igen öröm társalogni ezzel a rendőr vagy határőrtiszttel, mert bizony Shakespeare-t is tud idézni. Van akinek ez fontos, van akinek nem. De egész más a megítélése egy művelt tisztnek, mint egy Nem akarok példát felhozni, az már a múlt és szeretnénk is elfelejteni. Nyilvánvaló, hogy az általános rendvédelmi, vagy rendészeti modul tartalmának meghatározása nevéből következően az általános, a rendészet körébe tartozó olyan ismerethalmaz kell hogy legyen, amely a rendvédelmi szervek, vagy a rendészeti szervek körében általánosan elvárt.

És a szakmai specifikus modul pedig egyértelműen a szolgálati, vagy a szakmai előljáró szervezet igénye szerint kell, hogy alakuljon. Ez eddig a Határőrség Országos Parancsnoka és Parancsnoksága, vagy a határőr igazgatóságok vezető állománya, és így tovább. Volt, aki megmondta, hogy milyen tisztre van szüksége a kirendeltségen, magasabb vezető szervekben, magyarul a tiszt milyen kompetenciákkal rendelkezzen. Ennek meghatározása kizárólag a szakmai megrendelő szervezet felelőssége. Ez jövő évtől kezdve nyilvánvalóan az Országos Rendőrfőkapitány, a kapitányságok felelőssége, és nyilvánvaló ezen belül nagyon bízom benne, hogy a határigazgatás, a border menedzsment - hirtelen nem találok jobb szót én sem- felelőssége. A dolgozó állomány részére a Samu tábornok úr kompetenciája lesz, hogy a kompetenciát behatárolja, vagy meghatározza.

Röviden szaladnék végig a modulok tantárgy tartalmát igazolandó, hogy nem kellett volna előítéletekkel tápláltatni katonai felsőoktatási intézményekben tanított tárgyak iránt. Azt hiszem ezek a tantárgyak önmagukért beszélnek az általános értelmiségi modulban. Társadalomtudományi tárgyak, idegen nyelv és a testnevelés is fontos tantárgy. Természetesen a természettudományok is megjelennek: informatikai alkalmazói ismeretek, matematika, fizika stb.

Az általános rendvédelmi modul tantárgyai, az ábrán láthatók és igyekeztem majdnem minden tevékenységet ábrázolni, és a felsorolás mellé, amelyekre szükség van. Ez a gumibotos rendőr nem feltétlenül a követendő modell, de hát csak ilyen rendőrt találtunk.

És a szakmai specifikus modul, amely szintén csak illusztrációképpen látható az ábrán, elsősorban határforgalom-ellenőrzés területei jelennek meg képen, de a szövegben jól látható a

határrendészet általános elvei és követelményei, határellenőrzés végrehajtása. Mennyire él a gondolatainkban a régi terminus-technikus: határőrizet?

Elment a Samu tábornok úr, most már, mint egykori tanára mondhatom, merhetem mondani, hogy ugye ő is még a határőrizet kifejezést használja, pedig az már régen vagy határrendészet, vagy határigazgatás, vagy határellenőrzés. Hiszen minden egyebet magában foglal a határőrizetet, a határforgalom-ellenőrzést, idegenrendészeti feladatokat, bűnügyi felderítést, nem sorolom végig, tehát helyesebb tisztelt Hölgyeim, és Uraim, ha már tudományos konferencián vagyunk a jövőben a fogalmakat a megfelelő helyen és megfelelő tartalommal használni. A határellenőrzés kifejezés az, amit melegen ajánlok mindenkinek a régi határőrizet terminológia helyett. Itt már csak újból annak igazolására, vagy annak ellenére, hogy a Honvédelmi Miniszteri alárendeltség, vagy szakmai irányítás, vagy felügyelet mellett működtek ezek az intézmények. Katonainak már csak a nevében tekinthető, hiszen az ábrán jól látható, a BSC és MSC képzésben az egyes tantárgyak aránya. A sárga oszlopra hívnám fel a figyelmet, ahol a jog összesen látható. A szakmai ismeretek a határőr alapkiképzéstől a határőrzés elvei és így tovább tantárgyakig, és itt látható, kifejezetten katonai tantárgyak aránya. És azt hiszem ebből kiderül, ne is próbáljuk megsaccolni, ez nem éri el a 10 %-ot.

Tehát nyugodtan mondhatom, hogy annak ellenére, hogy katonai ügynevezett felsőoktatási intézmény volt, abszolút a szakmai előjárók igényének megfelelő képzést tartott, és kompetencia felkészítés zajlott. Sajnálatos, hogy volt olyan kolléga, aki egy nyilatkozatában meggondolatlanul azt találta mondani, hogy a katonai tanintézetekben gyilkolni tanítják a hallgatókat, hát ez mondjuk egy kicsit erős kifejezés volt, és nem tudom, hogy a REBISZ az most papnevelde, vagy apácázárda. Szerintem komolyabb szinten művelik ezt a sportot. Ebből azt a következtetést vontam le anno, ez már nagyon régen volt, hogy az ismerethiányból következnek az előítéletek, az előítéletből a félelmek, félelmekből az utálat, az utálatból netán a gyűlölet. Jó, hogy nem jutottunk el idáig.

És a vége felé járva engedjék meg, hogy még egyszer a kivénhedt öreg járőr-kutyához csatlakozva, tisztelegve emlékezzek meg az egykor nálunk végzett hallgatókról, megköszönjem végzett munkájukat, azt hogy helytálltak a Határőrségnél az utolsó percig és ha úgy tetszik a Magyar Köztársaságnak és a Határőrségnek dicsőséget szereztek azzal, hogy eminens országgént emlegetnek bennünket az Európai Unióban. És egyáltalán nem végül és nem is utolsó sorban újból nagy tisztelettel megköszönjem azoknak a kollégáknak a munkáját, akik a tanszékünkön és annak jogelődjein dolgoztak. Elkészült a tanszékünk életének utolsó szakaszát bemutató tanszéki kiadvány, amelyet majd a tanszékvezető úr a tudományos tanács kollégáin keresztül megküld igény szerint bárkinek. Ebben részletesen lehet majd látni a tanszék tevékenységét, amiből csak felvillantani szerettem volna néhány lényeges gondolatot az előadásomban.

Epilógusként, ha már egyszer vége felé jár a Határőrség, had mondjam el, hogy tanítás, tanulás folyamata, vagy a tanulás, tanítva tanulás folyamata soha nem fog véget érni. 60-as években mondott bölcs mondás Borbély Jóska bátyámnak a mai napig igaz. Lehet, hogy más formában, kicsit magasabb módon, de a tudományos kutatás, amelybe jelentős eredményeket is értek el ezek a tanszékek, egyfajta tanulása a való világnak, tanulása a biztonsági környezetnek, és nem sorolom

végig. Mindezek eredményeire épülve a tananyagba, a képzési rendszerekbe, ha úgy tetszik a modulokba, tehát a tanítva tanulás, vagy a tanulva tanítás folyamata soha nem ér véget. És miután volt szerencsém megtapasztalni a katonai tanintézetekben és a felsőoktatási intézményekben, hogy az intézmény vezetése sajnálom, hogy már el kellett menni, mindig biztosította a szakmai igényeknek megfelelő független, önálló tananyagalkotást és módszertant ezért bizvást mondhatom, mert a tapasztalat mondatja velem, hogy csak a független tudományos gondolkodás képes maradandót alkotni. És az epilógus leglényegesebb részéhez értem. Kérném szépen a jelenlegi Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Kar Határőr Tanszékének dolgozói Kovács Gábor alezredes úr, Kónya József alezredes úr, egy Európai Uniós projektet nyertek el sikeresen. Ennek keretében a spanyol kollégákkal, mintegy másfél évig jártunk Ankarába és Törökország egyéb helyeire, mert a török uraknál, hölgyeknél Törökországban ellenkező tendencia és folyamat zajlik le. Magyarán ők most hozzák létre a Rendőr Akadémiájukon az önálló határrendőr kart, és volt szerencsénk az integrált határellenőrzési rendszer kialakításának megfelelő határrendőr tantervet és képzési követelményeket, kompetencia listát is teljes dokumentációt közösen kidolgozni. A jövő évtől úgy néz ki, hogy az önálló határrendőr karokon megindul a határőr tisztképzés Törökországban. Senki nem lehet próféta saját hazájában, mi viszont büszkék vagyunk rá, hogy Szecheny Ödön utódai lehetünk, aki mint tudjuk, megalakította a török Tüzoltóságot, hát mi meg majd a török Határőrséget, és lehet, hogy nem csak viccesen, ezentúl majd „Gabi bejnek, Jozsi bejnek, meg Vili babának” fognak bennünket szólítani, hanem tényleg majd valamilyen titulust is elnyerünk, ha persze sikeres lesz ez a képzés.

Úgy tűnik számomra, hogy azért a jövő még egy kicsit homályba vész. Szerintem hátulról nem is látszik, hogy ez egy fa, vagy egy bokor. De mindenki tudja róla, hogy javíthatatlan optimista vagyok, és azt mondom itt most a jelenlévőknek, hogy bizonyos vagyok benne tavasszal ez a bokor megint újra virágba borul, és hát szeretnénk segíteni a bokor gondozásában. Sok sikert kívánok ehhez az utódomnak. Legyenek legalább annyira sikeresek, mint mi voltunk az elmúlt 47 évben. És ha igényt tartanak ezekre a tapasztalatokra, még egyszer felajánlom itt, a nagy nyilvánosság előtt, hogy a mindennapi műhelymunkában, de akár baráti beszélgetés fehér asztalnál is állok rendelkezésre. Köszönöm a figyelmüket. További jó tanácskozást kívánok.

Dr. Varga János ny. hőr. alezredes
főiskolai tanár
Rendőrtiszti Főiskola
Határrendészeti Tanszék vezetője

A Rendőrtiszti Főiskolán folyó határrendészeti tisztképzés 15 éve

A határrendészeti szak és tanszék megalapításának körülményei

Az 1989-ben a magyar-osztrák határon végrehajtott határnyitásnak, majd a berlini fal lebontásának történelmi fényében ma már természetesnek tűnik, hogy - az akkor még a fegyveres erők részét képező, katonai jellegű - Határőrség fejlődése a rendészeti irányban teljesedett ki. A szervezeti modernizáció részeként megkezdődtek az előkészületek az alapfokú határőr tisztképzésnek a Kossuth Lajos Katonai Főiskoláról (KLKF) a Rendőrtiszti Főiskolára (RTF) 1990-ben való áthelyezésére is. A jogi aktusok időigényessége miatt a gyakorlati megvalósítás késett. Ráadásul a nemzetközi körülményekben bekövetkezett konfliktusok, különösen a hazánkra nagy hatással lévő délszláv válság kialakulása ismét előtérbe helyezte a Határőrség határvédelmi feladatait. E két tényező együttes hatásaként kompromisszumos döntés született: a határvédelmi funkció hatékony érvényesítése céljából az alapfokú határőr tisztképzés tovább folytatódott a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Határőr Tanszékén, ugyanakkor a rendészeti funkció követelményeinek való megfelelés céljából a Rendőrtiszti Főiskolán 1992. március 01-jei hatállyal meg lett alapítva a Határrendészeti Tanszék, majd ugyanez év szeptember 01-jével a határrendészeti szak is.

Már a tanszék és szakalapítás előkészítő időszakában nyilvánvalóvá vált, hogy a katonai és a rendészeti felsőoktatási intézmény képzési rendszere között nagy különbségek vannak. A szak képzési célja a Határőrség megrendelői igényei szerint lett megfogalmazva. A tanszéki képzés felépítésekor azt az elvet követtük, hogy a két képzési rendszer előnyeit ötvözve a határrendészeti szakmai tevékenység specifikumait, valamint a határőr lét eszmei tartalmát, etikai normáit és szervezeti követelményeit érvényre juttassuk. A megtett útra visszatekintve azt látom, hogy képzési rendszerünk felépítése és következetes megvalósítása során három tényező sajátos jelleget, önálló arculatot kölcsönzött a tanszéknek.

Ezek:

- a gyakorlatias képzés,
- a vezetővé való felkészítés,
- a nevelőmunka végzése.

Megvalósításuk korántsem volt egyszerű feladat, nemegyszer különleges megoldásokat igényelt, s csak úgy volt lehetséges, hogy a Főiskola ezt tolerálta, a Határőrség pedig mindenoldalúan, de főleg anyagilag támogatta. E három tényező főiskolai és tanszéki helyzetét összevetve napjainkban találok közöttük a legkevesebb különbséget. Kétséggkívül sok oka van ennek, de az ünnepi alkalom adtán kettő közülük kiemelést érdemel. Az egyik, hogy a Tanszék eredményesen illeszkedett be a Főiskola képzési rendszerébe. A másik, hogy a Tanszék két előző vezetője Dr.

Virányi Gergely határőr dandártábornok és Dr. Fórizs Sándor határőr ezredes ma főiskolai rektor-helyettesként is magáénak vallja ezeket a fontos elveket.

A tanszéki működés kezdetétől élveztük annak előnyeit, hogy a határőr jelenlét nem előzmények nélküli. A Főiskola levelező tagozatán sok határőr tiszthelyettes szerzett rendőrtiszti diplomát, időszakosan határőr tisztek is részt vettek az itt szervezett szaktanfolyamokon. A határőrség felderítő tisztjeinek többsége úgy került első beosztásába, hogy a KLKF határőr szakának elvégzése után közvetlenül elvégezte az RTF bünyügyi átképző tanfolyamát is. A mindennapi munkában jól kamatozott, hogy a Főiskola számos hivatásos és közalkalmazott oktatója és dolgozója határőrként teljesítette sorkatonai szolgálatát, a Határőrséghez és a határőrizethez érzelmileg is kötődött.

Az alapképzés fejlesztésének főbb állomásai

A szakalapítás képzési dokumentumainak kidolgozása úttörő jellegű volt. „Az oktatásban a katonai jellegű határőrizet helyett a hangsúlyt a megújult és a helyére került, rendészeti típusú határőrizetre, határforgalom-ellenőrzésre, határrendészeti igazgatásra és határőr felderítésre, összegezve: a határrendészetre kellett áthelyeznünk.”¹ A vállalkozás nagyságát jelzi, hogy a szakmai tantárgyak mindegyikét a Főiskolán, s közülük a határőrségi általános ismereteket, a határrendészeti igazgatási szakismereteket, a határőr felderítési szakismereteket, a határvédelmi ismereteket, később a határőrségi humán erőforrás gazdálkodást az egész magyar felsőoktatásban új tantárgyként kellett bevezetnünk.

A szak képzési célja az volt, hogy a szakon végzett tiszt legyen képes a határőrizet, a határforgalom-ellenőrzés, a határrendészeti igazgatás és a határőr felderítés terén a főiskolai végzettséggel betölthető valamennyi határőrségi munkakör ellátására. Szerezze meg azokat a jogi, rendészeti, pszichológiai, idegen nyelvi, informatikai, bünyügyi ismereteket, fizikai felkészültséget, amelyek birtokában képes lesz a fenti szakterületeken hatékonyan dolgozni, illetőleg a Határőrség helyi szerveinek a tevékenységét megszervezni és vezetni.

A tanszék oktatási tevékenységét a nappali, a levelező és a másoddiplomás levelező tagozaton kezdte meg. A Határőrség megrendelői követelményeinek érvényesítése, illetve a főiskolai képzés egészének korszerűsítése céljából a szakon folyó képzés 1994-ben, 1997-ben, 1999-ben, 2003-ban korszerűsítve lett. A kidolgozó munka során minden alkalommal érvényesült a határőrségi kontrol. A tananyag tartalmának meghatározására a Határőrség Országos Parancsnoksága megrendelői igényének figyelembe vételével, szakfőosztályainak bevonásával került sor. A tervezeteket véleményezte a Tanszéki Tanácsadó Testület, s a dokumentumok Főiskolai Tanács elé való

¹ Dr. (PhD.) Virányi Gergely határőr ezredes, főiskolai tanár: A határrendészeti szak létrejötte és fejlődésének főbb állomásai. „Jubileumi könyv” a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszék megalakulásának 10. évfordulója alkalmából. 7. oldal. Határőrség Országos Parancsnoksága. Budapest. 2002.

terjesztése a Határőrség Humánszervezési Főigazgatójának, illetve Rendészeti Főigazgatójának egyetértésével történt.

A nappali tagozatos határőr hallgatók – a határvédelmi felkészültség és a gyakorlatias felkészítés céljából - 1995-ig a főiskolai képzés megkezdése előtt egy éves előkészítő képzésen vettek részt a Körmentdi Határőr Kiképző és Továbbképző Iskolán. 1995-ben a Főiskola kísérletet tett a négy éves képzés megkezdésére. Ennek rendszere már nem tette volna lehetővé az előkészítő évfolyamon való képzést, ezért azt beszüntettük. Sajnálatos, hogy végül a négy éves képzési idő nem valósult meg, ráadásul az előkészítő évfolyam sem indult újra.

A Tanszék mindig törekedett arra, hogy a szakmailag differenciált megrendelői igényeket érvényre juttassa. Ennek tanulságos példaként 1994-1998 között a nappali tagozaton differenciált szakirányú szakmai felkészítés folyt. Ennek lényege a következő volt:

- A hallgatók az 1-4. félévben egységesen vettek részt a határőrizeti és a határforgalom-ellenőrzési oktatásban, valamint a szakmai gyakorlatokon. Az 5. félévben megemelt óraszámú szakirányú felkészítésben vettek részt annak megfelelően, hogy a tisztavetés után határőrizeti, vagy határforgalmi szakterületen teljesítenek szolgálatot.
- Az 1-5. félévben egységes volt az oktatás a határrendészeti igazgatás és a határőr felderítés tantárgyakat illetően, majd a 6. félévben a hallgatók megemelt óraszámú szakirányú felkészítésben vettek részt annak megfelelően, hogy a tisztavetés után határrendészeti igazgatási, vagy határőr felderítési szakterületen teljesítenek szolgálatot.
- A 6. félévi szakmai gyakorlatot a tervezett első tiszti beosztásban hajtották végre.

Ez a rendszer gyakorlatilag soha nem működött teljes értékűen, mivel nem teljesült az alapvető feltétel, hogy a Határőrség a 4. félév végére meghatározza a hallgató első tiszti beosztását.

A szakmailag differenciált megrendelői igények teljesítésének tanszéki lehetőségét jelenleg az egyes szaktantárgyak, a speciális kollégiumok és a fakultatív tantárgyak oktatása biztosítja.

A Határőrség területileg differenciált tiszt igényének teljesítésére is egyes eredményekkel tettünk kísérletet. A főiskolán folyó keresztféléves (és a megrendelő által finanszírozott) képzésre a Határőrség egy alkalommal iskolázott be hallgatókat. 2002-ben a jövődó schengeni külső határon kialakult tiszthiány kezelésére 26 fős osztály indult. A hallgatók a „normál” levelezős felvételi rendszertől eltérő felvételi rendben, az állományilletékes parancsnok javaslatát is figyelembe véve kerültek felvételre. Közülük 15 fő tett 2006 januárjában sikeres záróvizsgát, a többiek a „normál” alsóbb levelezős évfolyamokhoz lemaradtak. Diplomát azonban csak 6 fő kapott, mert a középfokú „C” típusú nyelvvizsga követelményeit csak négyen teljesítették, illetve ketten ez alól felmentést kaptak, mert negyven évesek elmúltak ...

A gyakorlatias felkészítés többi szakhoz viszonyított további lehetőségeit a tantárgy, óra és vizsgaterven felüli szakmai gyakorlat idejének növelésével teremtettük meg. Az ehhez szükséges időt a szaktantárgyakon belül biztosítottuk, anyagi fedezetét a Határőrség külön teremtette meg.

A képzés a Határőrség számára „ingyenes” mindaddig, amíg a Főiskolán kialakult átlagos körülményekkel, a szakok és szaktanszékek számára biztosított általános feltételekkel, normákkal összhangban van. Az ettől eltérő igények teljesítésének feltételeit azonban a Határőrségnek kell biztosítania, s különösen az anyagi következményekkel járó új megrendelői igényeket részben, vagy teljes egészében a Határőrségnek kell finanszíroznia. A Határőrség a többi szaktól eltérően igényelte a képzés gyakorlatiasságát és a vezetővé való felkészítést, ezért saját erőforrásaiból biztosította többek között:

- 1991-1995 között az előkészítő évfolyam képzését.
- 1995-től az egységes rendvédelmi alapkiképzésen belül igényelt speciális határrendészeti felkészítést.
- Az országos parancsnokságon és szerveinél, a határőr igazgatóságokon, a kirendeltségeken, a határvadász századoknál, a bűnügyi felderítő szolgálatoknál, az idegenrendészeti szerveknél vezetett foglalkozásokat. (Hallgatóink a Határőrség minden igazgatóságán megjelentek, s többször is vezettünk foglalkozást Ferihegyen, a Bevetési Főosztály szerveinél, a hegyeshalmi, a szegedi, a kelebiai, a csengeri kirendeltségeken.)
- Az első és második évfolyamos hallgatók nyári szakmai gyakorlatát a kirendeltségeken és a bűnügyi felderítő szolgálatoknál 3 hét, a harmadik évfolyamos hallgatók gyakorlatát 1 hét időtartamban az igazgatóságokon.
- A hallgatók lökészségének fejlesztésére szervezett speciális kollégiumot.
- A határrendészeti szaktanterem technikai berendezését és általában a képzés speciális technikai feltételeit.
- A nemzetközi együttműködés anyagi feltételrendszerét, beleértve az oktatók külföldi tanulmányutakon, képzési konferenciákon, kongresszusokon való részvételét. A szlovák társtanszékekkel kialakított oktatókra és hallgatókra vonatkozó évente sorra kerülő kölcsönös szakmai gyakorlatot.
- A Tanszék Nap feltételeit.
- 2002 óta a csobánkai gyakorlótéren mindhárom évfolyam részvételével és a Bevetési Főosztály segítségével végrehajtott komplex zárógyakorlatot.
- 2003-tól a nappali második évfolyam számára a nyári szakmai gyakorlat 1. hetében csobánkai kihelyezés keretében a komplex határrendészeti lögyakorlatot a Magyar Honvédség izbégi löterén.
- 2006-tól a nappali első évfolyam számára a nyári szakmai gyakorlat 1. hetében komplex határrendészeti intézkedéstaktikai és lögyakorlatot a Soproni Oktatási Központban.

A felsőoktatási követelményeknek való megfelelést igazolja, hogy az 1998-as akkreditációs eljárás során a szak erős minősítést kapott.

2006-ban a bolognai úton tett első lépésként érvénybe léptek a ma is érvényes képzési dokumentumok. A felsőoktatásban lezajló változásokkal összhangban a főiskolai alapképzésben 2009-től csak két szak fog működni. Miközben a rendvédelmi szervek mindegyikénél megerősödtek a korszerűsítésre vonatkozó igények,² Tanszékünk a Főiskola szaktanszékeként a rendészetiigazgatási szak határrendészeti szakirányában folytatja a képzést. Az eddigi határrendészeti szak szakirányként való működése megfelel a magyar felsőoktatásban lezajló folyamatoknak és továbbra is biztosítottak a képzés magas színvonalának főiskolai feltételei. A Határrendészeti Tanszék kompetenciáján kívül eső tantárgyakat nagy létszámú, országosan és nemzetközileg is nagy elismertséggel rendelkező, a rendészettudományi kutatásban élenjáró tanszékek oktatják.

A Határőrség működésünk egész időszakában nagy hangsúlyt fektetett a tanszéki munka ellenőrzésére és segítésére. Ennek keretében legutóbb a Határőrség Országos Parancsnokának 1/2006. számú, a Határőrség alapfokú (BSc) és egyetemi szintű (MSc) határőr tisztképzési rendszerének korszerűsítésére vonatkozó parancsa végrehajtására készült munkaterv alapján bizottságilag megtörtént a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszékén folyó képzés vizsgálata és szükséges mértékű korrekciója.

A bizottság megállapításai szerint a másfél éve folyó oktatáskorszerűsítési folyamat eredményeként a Rendőrtiszti Főiskola határrendészeti szakirányának tantárgy, óra- és vizsgaterve a korszerű követelményeknek, az uniós és a schengeni normáknak megfelel. Azt is biztosítja, hogy a határrendészeti tisztképzés a szakma specifikumaihoz mért önálló arculattal rendelkezzen. A vezetői felkészítés kiemelt hangsúlyt kap. Az elmélet és gyakorlat terén átalakított arányok jobban illeszkednek a gyakorlati élethez.

A Tanszék az alapképzés megkezdése után, de különösen az általa szervezett határforgalom-ellenőrzési, rendészeti átképző, alapismereti, határrendészeti igazgatási, határőr felderítési, schengeni és más határrendészeti továbbképző tanfolyamok, valamint a határrendészeti szervező tisztképzés révén hamar ismertté vált. Több hallgató először valamelyik szaktanfolyamon ismerkedett meg a szakon folyó képzéssel, s itt kapott ösztönzést a levelező tagozaton folyó tisztképzésre való jelentkezéshez.

A nevelőmunka

A határrendészeti tanszék nevelési stratégiája hogy a hallgatókban kialakítsa azokat a magatartásformákat, erkölcsi alapelveket, amelyekkel a Határőrség tisztjeinek rendelkeznie kell, kiemelten a hazaszeretetet, a törvényességet, a kötelességtudatot, a megbízhatóságot, a parancs iránti engedelmességet, a felelősségérzetet, a példamutatást, a beosztottakról való gondoskodást, az igényességet önmagával illetve a beosztottakkal szemben. Ezen túl „arra törekszünk, hogy az általunk nevelt, oktatott tisztok az avatás után legyenek képesek -elsősorban a hivatásos

²Varga János: A határrendészet evolúciójának főbb csomópontjai és azok képzéssel kapcsolatos összefüggései Magyarországon. Magyar Rendészet 2006/4. szám 35. oldal.

állományú- beosztottak beilleszkedésének hatékony segítésére, a beilleszkedési zavarok, konfliktusok időbeli felismerésére, megelőzésére, kezelésére; legyenek képesek a szolgálattal járó fokozott fizikai, pszichikai megterhelést tartósan elviselni, s erre beosztottaikat is felkészíteni, beosztottaik magatartását, tevékenységét formálni, személyiségüket fejleszteni; válják belső igényükké, hogy példamutató szorgalommal és fegyelmezettséggel teljesítsék szolgálati, munkaköri kötelességeiket; legyenek képesek a nemzetközi, az együttműködési, a tájékoztatási és társadalmi kapcsolatok építésével kapcsolatos feladatok végzésére, vonzó, hatékony közszereplésre, a Határőrség imázsának őrzésére, építésére.”³

A képzés fontos céljának tekintettük, hogy a végzett hallgatók tisztí pályafutásuk egészében legyenek képesek megfelelni a korszerű kihívásoknak, kezdeményezően és eredményesen részt venni az egész életen át való tanulás folyamatában. Ehhez a Tanszék a tisztavetés után is segítséget nyújt. Végzett hallgatóinkat fogadhattuk a Főiskola szakirányú továbbképzési szakain, továbbképző tanfolyamain, tudományos konferenciáinkon. Megjelennek a Határrendészeti Napok rendezvényein, a hallgatókkal együtt vesznek részt a változatos programokon, beleértve a sportversenyeket is. Tapasztalataikat hasznosíthattuk a beválás-vizsgálatok végrehajtása során. Segítségüket élvezhetjük a nappali tagozatos hallgatók szakmai gyakorlatainak szervezése, végrehajtása során. A képzésben való jelenlétük a képzési és a nevelési célkitűzések megvalósítását egyaránt szolgálja.

A nevelőmunkának nem kedvezett, hogy mindhárom évfolyamunk csak 1997. szeptember 01-jétől kap elhelyezési lehetőséget a kollégiumban. Előtte egy békásmegyéri szállodában, majd a Belügyminisztérium szállóiban voltak elhelyezve, s a tanórák befejezte után igyekeztek mielőbb elhagyni a főiskolát. Folyamatos nehézségeink voltak a hallgatókkal való kapcsolattartásban, a tanóra látogatási fegyelem fenntartásában, s több hallgatóval szemben kellett fegyelmi eljárást kezdeményezni.

A hallgatók megismerésében és a foglalkozások hatékonyságában egyaránt jól kamatozott, hogy tanszékünkön az osztályfőnökök munkájának kezdetektől nagy jelentőséget tulajdonítottunk. Fontosnak tartottuk, hogy az oktatók a tanórákon és azokon kívül egyaránt képesek legyenek a hallgatók felé közvetíteni a Határőrség elvárásait. Arra törekszünk, hogy személyes példájukkal is fejlesszék a hallgatók személyiségét, segítsék a tananyag elsajátítását.

A nevelőmunkában szorosan együttműködtünk a Főiskola Kiképzési és Szervezési Osztályával. Ez lehetővé tette a Főiskolai és tanszéki szintű rendezvények összehangolását, az osztályokkal és az egyes hallgatókkal való differenciált foglalkozást, a problémák rendezését.

³ RTF Akkreditációs beadványa a Magyar Akkreditációs Bizottság részére. A határrendészeti szak leírása. Budapest, 1997/98. 124. oldal.

A Főiskola és a Határőrség egyaránt segítségünkre volt a nevelési célok korszerűségének megőrzésében. Ennek jó példája, hogy a Főiskola 2006. február 15-én Nevelési Konferenciát rendezett, ahol Dr. Sütő Tamás hőr. vezérőrnagy „A Határőrség elvárásai a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszékén végzett nevelőmunkával szemben” címmel tartott korreferátumot. A nevelési szintéren konkrétan megfogalmazott követelményeket ma is érvényesítjük.

A tanszéki működés során nemcsak arra törekedtünk, hogy ápoljuk a határőr hagyományokat, de kialakítsuk saját tradícióinkat is. A közösségünkben évről évre tovább élő és erősödő, tudatosan ápolt szokások, ízlések és felfogások közül kettő kiemelését érdemel.

Az első az 1996 óta működő Tanulmányi Vándordíj intézménye, amely a kiváló tanulmányi eredményre, közösségi aktivitásra, elfogadottságra és aktív tudományos diákköri tevékenységre való ösztönzésen túl a tanszéki közösséget is fejlesztette, hisz a díj a hierarchikus viszonyok között is demokratikus vitában lett odaítélve, a hallgatók között egészséges versenyszellemet teremtett. Mindezek alapján jó érzéssel ajánlom ma is figyelmükbe a nyertesek eddigi névsorát:

- 1996: Hautzinger Zoltán. Ma a Pécsi Határőr Igazgatóság Titkársági Osztály vezetője, a Pécsi Egyetem adjunktusa, PhD hallgató, a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozatának vezetőségi tagja.
- 1997: Pulics János. Ma az Orosházi Határőr Igazgatóság Nagylak Határrendészeti Kirendeltség vezetője.
- 1998: Zámbó Péter. Ma a Határőrség Országos Parancsnokság Bűnügyi Ellátó Osztály vezetője.
- 1999: Szabó Krisztián. Ma a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság Nagykanizsai Bűnügyi Felderítő Szolgálat kiemelt főelőadója.
- 2000: Takács Éva. Ma a Szombathelyi Határőr Igazgatóság Bevetés Irányítási Alosztály vezetője.
- 2001: Pölöskei Anett. Ma a Határőrség Országos Parancsnokság Bűnügyi és Felderítő Főosztály kiemelt főelőadója.
- 2002: Bede Sándor. Ma az Orosházi Határőr Igazgatóság Határrendészeti Osztály vezetője.
- 2003: Szkárosi Éva. Ma a Miskolci Határőr Igazgatóság Idegenrendészeti Osztály kiemelt főelőadója.
- 2004: Gáspár Gyula. Ma a Budapesti Határőr Igazgatóság Bűnügyi Felderítő Osztály kiemelt főelőadója.
- 2005: Vasuth Erik. Ma a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság Szeged Határrendészeti Kirendeltség szolgálati csoportvezetője.
- 2006: Hegedűs Tamás. Ma a Budapesti Határőr Igazgatóság Határvadász Század parancsnok-helyettese.

Sajnálatos, - de egyben rangját tovább erősítő – tény, hogy 2007-ben a vándordíj nem került odaítélésre, mivel a kuratórium értékelése szerint a feltételeket a végzős osztály egyetlen hallgatója sem teljesítette.

Az eddigi nyertesek beosztását tanulmányozva a beosztások sokfélesége által igazolva láthatjuk a generális képzést. A tapasztaltabbak már jelentős vezetői beosztásokat töltenek be. A nevelési célok teljesülése mellett szól, hogy mindegyikük ma is határőr. További információ velük kapcsolatban, hogy ötüik már jogi egyetemi diplomával is rendelkezik.

A második tradíció az 1994 óta évente megrendezett Határrendészeti Nap, melynek célkitűzése, hogy sajátos lehetőségeivel járuljon hozzá a Határőrséghez és a Főiskolához való kötődés erősítéséhez, segítse elő a hivatástudat elmélyítését, a hallgatói közösség fejlődését. Szolgáljon példájául az egészséges életmódnak. Ez a nap alkalom arra is, hogy a hallgatók találkozhassanak az előző években végzett tisztekkel, személyes kapcsolatokat teremthessenek a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, valamint rendészeti szakközépiskolák határőr hallgatóinak képviselőivel.

Pozitív visszajelzéseink alapján úgy látom, hogy a tanszéki nevelőmunka eredményesen járult hozzá a főiskolai képzés általános és a határrendészeti szakon folyó szakmai képzés sajátos céljainak megvalósulásához. A hallgatók tevékenységükben képesek érvényre juttatni a határőr lét és magatartás normáit.⁴

A tudományos munka

A Tanszék kezdetektől a Határőrség tudományos kutatóhelyeként működött, s e téren is sokrétű tevékenységet fejtett ki. Fő feladatnak azt tekintettük, hogy a tanszéki oktatás feleljen meg a tudományos követelményeknek. E téren jelentős eredmény a határrendészeti igazgatás fogalmi meghatározása, melyben kitűnt dr. Cseh József alezredes, szakcsoportvezető. Dr. Virányi Gergely dandártábornok úttörő szerepet vállalt a határrendészeti szakmai ismeretek helyének a rendészettudományok rendszerében való meghatározásában.⁵ A nagyszámú kutatás közül néhány kiemelésre érdemes.

1996-1997-ben hajtottunk végre először a szakon végzett hallgatók és vezetőik körében beválás vizsgálatot és szükségletanalízist. A kutatás keretében azt vizsgáltuk, hogy a Főiskolán szerzett ismereteket az itt végzett fiatal tisztek a gyakorlatban hogyan tudják hasznosítani, illetve melyek azok az ismeretek, amelyek oktatására még szükség lenne a szakon folyó képzés keretében. Az

⁴ Dr. Varga János: A nevelőmunka tapasztalatai a Határrendészeti Tanszéken. I. Nevelési Konferencia. Rendőrtiszti Főiskola. Budapest. 2001. 39-44. oldal.

⁵ Dr. Virányi Gergely: A határrendészeti szakmai ismeretek helye a rendészettudományok rendszerében. Tudományos konferencia a határrendészetről. Rendőrtiszti Főiskola. Rendvédelmi füzetek 2004/17. szám 4-11. oldal.

összegyűlt tapasztalatokat beépítettük az oktatásba és a nevelőmunkába. Az 1999-es tanterv és tantárgyprogram is ezeken az ismereteken alapszik.

1999-2000-ben a Tanszék az RTF Idegennyelvi Intézetével együtt elnyert uniós Tempus pályázat révén tanulmányutakon megismerhette a schengeni követelményeknek megfelelő határellenőrzési rendszer nyugat-európai mintáit, 200 határőrtisztet tanfolyami keretek között felkészített az új ismeretek alkalmazására, majd a megszerzett tudást az alapképzésbe is beépítette, adaptálta. A Hans Seidel Alapítvány támogatásával megszületett a "Határellenőrzés az Európai Unióban" című tankönyv. Ezzel kezdetét vette a pályázatok nyújtotta lehetőségek beépítése a képzés rendszerébe. A képzés számára lehetővé vált olyan korszerű ismeretekre való felkészítés, amellyel a határrendészeti szakmai gyakorlat még nem rendelkezik, de annak alkalmazása előremutató és ezért célszerű.

A Schengeni Kézikönyv magyar nemzeti változatát –Dr. Fórizs Sándor ezredes vezetésével és a szakirányító szerv segítségével- is tanszékünk kutatócsoportja dolgozta ki, az uniós és a nemzeti mellékletekkel együtt. Ezzel a képzési szakterület ismét bizonyította arra való képességét, hogy hatékony és korszerű módszerekkel, eljárásokkal elősegítse a szakmai gyakorlat fejlődését. Tanszékünk egyik oktatója részt vett a kézikönyv határőrségi oktatócsomagjának elkészítésében is. 2007-ben megalkottuk a „Schengeni Határellenőrzési Kódex” c. e-learning tananyagot.

A tudományos konferenciák szervezése rendszeressé vált. Ezek sorát 1993-ban a Nemzetközi Határrendészeti Konferencia nyitotta meg, amely utólagosan az első jelzõt kapta, hisz azóta a Magyar Határőrség évente megszervezi.

2004-ben új lendületet kapott a tudományos munka azzal hogy tanszékünk lett a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozatának befogadó intézménye.

A szakon lehetővé vált a hallgatók tanszéki tudományos munkába való bevonása, a tutori és demonstrátori rendszer kialakítása. Biztosított a tudományos konferenciákon való részvételük, egyre gyakrabban élnek publikációs lehetőségeikkel. A határrendészeti tudományos diákköri tevékenység élénk és sikeres.

Az együttműködési kapcsolatok

A szak bel- és külföldi szakmai-tudományos kapcsolatrendszere jól segíti a szakon folyó oktatást. Folyamatos munkakapcsolatot tartunk és szorosán együttműködünk a ZMNE KLHTK Határőr Tanszékével.

Kiváló együttműködési kapcsolatokat alakítottunk ki a Soproni Oktatási Központtal. 2006-ban a központ állományát –az elmúlt évi soproni tanszéki tanulmányút vizonásaként- tapasztalatcsere látogatáson fogadtuk, s közös munkaértekezleten pontosítottuk további együttműködési

feladatainkat. Szaktanfolyamaik magasabb színvonalú levezetéséhez okmányvizsgáló eszközöket adtunk kölcsön.

Az oktatói továbbképzésben a kétoldalú, regionális és uniós kapcsolatok révén kiléptünk a nemzetközi szintérré. A Közép Európai Rendőr Akadémiát elvégezte dr. Verhóczki János alezredes, Kiss Lajos alezredes. Szerepet vállaltunk a KERA képzések előkészítésében, a tanfolyamok és a konferenciák szervezésében, a vizsgadolgozatok értékelésében. Bekapcsolódtunk az Európai Rendőrtisztviselők Szervezete (CEPOL) keretében megvalósuló együttműködésbe. 2006-ban egy hetes „Europol és az Európai rendőri együttműködés” kurzuson vett részt Dr. Varga János alezredes az ausztriai Traiskirchenben. Hanuska Miklós őrnagy kétszer vett részt egy hetes szemináriumon az angliai Bramshilben.

A Leonardo da Vinci pályázatban elnyert mobilitási projektben tanszékünk 3-3 oktatója 1-1 hetes tanulmányúton vehetett részt 2005-ben a Német Szövetségi Rendőrség Lübecki Főiskoláján és 2006-ban a Rendőrségi Vezetési Akadémián Münsterben. 2007-ben Dr. Verhóczki János alezredes és Molnár Ákos őrnagy 1-1 hónapos szakmai gyakorlaton vett részt a Német Szövetségi Rendőrség Lübecki Főiskoláján, Rendőrségi Vezetési Akadémiáján Münsterben és a frankfurti repülőtéren.

Kis Lajos alezredes főiskolai docenst a Határőrség Országos Parancsnoka kijelölte a FRONTEX Ügynökség Oktatási Csoportjával nemzeti képzési koordinátorként való együttműködésre, és közvetlen kapcsolattartást engedélyezett számára. Ennek termékeny hatását a tanszéki munkában is érzékelhettük.

A nemzetközi együttműködés előnyeit a hallgatók nemcsak közvetve - az oktatók fejlődése, nagyobb tapasztalata révén – élvezhették, hanem abba személyesen is bekapcsolódhattak.

A Határőrség 1994-ben együttműködési megállapodást kötött a Szlovák Köztársaság Rendőrségi Testület Akadémiájának Határrendőrségi, Idegenrendészeti, Polgárvédelmi Tanszékével. Azóta évente hallgatók és oktatók egy-egy héten át ismerkedtek a szomszédos állam határőrizet ellátó szervével, illetve a határrendészeti tisztképzés helyi jellegzetességeivel. 2003-tól ehhez hasonló együttműködést alakítottunk ki a Német Szövetségi Határvédelem Déli Elnökség Oerlenbachi Képzési és Továbbképzési Központjával ez azonban nem maradt hosszú életű.

Az intézményes együttműködési formákon túl a szoros munkakapcsolatok révén is többször tudtunk kedvező körülményeket teremteni a tapasztalatszerzéshez. Így például 2000-ben a nappali 3. évfolyamnak a román határőrizeti rendszer megismerését célul tűző peteai határátkelőhelyen végrehajtott tanulmányútja a Határőrség Rendészeti Főigazgatójának egyedi szóbeli engedélyezése és a határmegbízottak egyeztetése alapján történt. Ugyanebben az évben jött létre az osztály schengeni határőrizeti rendszer helyszíni tanulmányozását – beleértve a korszerű technikai

eszközök működés közbeni megismerését – lehetővé tevő osztrák tanulmányútja egyedi engedélyezési eljárással, az osztrák nagykövetség biztonsági attaséjának segítségével.

Hallgatóink mára önállóan is képesek kilépni a nemzetközi szintre. A 2006/2007. tanév szorgalmi időszakában 2 hallgató vett részt 10 hetes külföldi képzésben, 3 hallgató szakmai gyakorlatát külföldi intézményben, rendőri szervezetnél töltötte le.

Ma már természetes a nemzetközi kapcsolatokban vállalt szerep. Csupán 2007-ben a Főiskolára látogató luxemburgi, USA, ukrán, macedón, török, indonéz, svéd delegációknak tartottunk határrendészeti tisztképzést bemutató előadásokat. Ezen túl rendszeresen van lehetőségünk külföldi oktatók és kutatók előadásain részt venni, velük tapasztalatcsere céljából beszélgetni.

Humánerőforrás gazdálkodás

A határőrségi humánerőforrás gazdálkodás célja, hogy a Határőrség számára mindenkor kellő számban és képzettséggel (képesítéssel), a megfelelő helyen és a megfelelő időben álljon rendelkezésre a feladatok végrehajtásához szükséges humán kapacitás. E cél megvalósulásához a Tanszék és a szak a tőle elvárt szinten és mértékben járult hozzá.

Felvételi arányok

A polgári pályázók előtt fokozatosan vált a szak egyre ismertebbé. A szak első hallgatói még a KLKF-re jelentkeztek, s onnan átirányítással kerültek be az RTF felvételi rendszerébe. A következő évek lendületét megtörte az, hogy 1995-ben az elvetélt 4 éves képzési kísérlet miatt a szak nem lett meghirdetve. A 15 év trendjét tekintve a jelentkezők és felvettek aránya 20:1. Ez akkor is figyelemre méltó tény – és egyben minőséget is megalapozó körülmény –, ha tudjuk, hogy főleg a kezdeti időszakban a jelentkezők a felvételi úrlapon nem a határrendészeti szakot jelölték meg első helyen. Az utóbbi években már e téren is kedvezőbb kép tárul elénk. 2006-ban a határrendészeti szakirányra 400-an jelentkeztek, közülük 2 már rendelkezett diplomával. A túljelentkezés mellett a szakirány elismertségét az is jellemzi, hogy a pályázók közül 96-an első helyen jelölték meg. Ez példanélküli, hisz az eddigiek során a felvetteknek csak 20-30%-a került ki azok közül, akik első helyen szerettek volna határőr hallgatók lenni. S ugyanúgy elgondolkodhatunk azon a jelenségen, hogy a 2007-ben felvettek közül nyolcan annak ellenére jelölték meg első helyen a határrendészeti szakirányt, hogy tudatában voltak a Határőrség és a Rendőrség integrációjának.

A beiskolázási létszám kezdetben a nappali tagozaton 35 fő, a levelező tagozaton 75 fő volt. Ez a Határőrség megrendelői igényének megfelelően fokozatosan csökkent, 2000-ben mindkét tagozaton 20-20 fő.

Ebben a tanévben a Határőrség a rendészeti igazgatási szak határrendészeti szakirányára a nappali tagozaton 20 fő felvételére és képzésére nyújtott be megrendelői igényt. A pályázati felhívásra 316-an jelentkeztek és 18-an nyertek felvételt. A levelező tagozaton harmadik éve nem indul új osztály és szünetel a határrendész szervező (tiszt) képzés.

A hallgatói állomány létszáma a 2007/2008. tanévben a nappali tagozaton 71 fő (1. évfolyam 18 fő, 2. évfolyam 34 fő (ebből 3 a bűnügyi szakirányban), 3. évfolyam 19 fő).

Levelező tagozaton: 29 fő (1. évfolyam -, 2. évfolyam -, 3. évfolyam -fő, 4. évfolyam 29 fő).
Összesen 100 fő.

Eredmények

1995-ben kerültek első alkalommal avatásra az itt végzett határőr tisztek. Azóta a nappali-, a levelező tagozaton és a határrendész szervező (tiszt) képzésben összesen 949-en végeztek, s 769-en kaptak további képzést a Tanszék által szervezett, vezetett tanfolyamokon. (1993-98 között 369 határőrtiszt vett részt a határforgalom-ellenőrzési, határrendészeti-igazgatási, határőr felderítési, alapismereti vizsgára felkészítő tanfolyamokon. 1999-2000-ben 200-an végezték el a schengeni egyezmény alkalmazására felkészítő szaktanfolyamainkat. 2006-ban és 2007-ben 200 határőr tiszthelyettes és zászlós részesült 2 hetes okmányvizsgálói felkészítésben.)

33 határőr szerzett diplomát a Főiskola más szakán, közülük 26 a vezetői (közbiztonsági-, bűnügyi-, bűnmegelőzési-) továbbképzési szakokon.

A Tanszék a Rendőrtiszti Főiskola támogatásával pályázati úton, illetve a Határőrség támogatásával olyan korszerű számítástechnikai és digitális okmányvizsgálói eszközökhöz jutott, melyek révén nemzetközi színvonalon képes oktatni az okmányok vizsgálatát a főiskolai alapképzésben. Ennek eredményeként a Tanszék kezdeményezésére a Főiskola közbeszerzési eljárásban megpályázta 180 határőr okmányvizsgálói felkészítését. Az elnyert pályázat megvalósítása során a Tanszék által szervezett okmányvizsgálói tanfolyamot végül is 200 határőr végezte el (10 x 2 hét x 20 fő).

A Határőrség gyakran rendelt meg a RTF-től olyan szaktanfolyamokat, amelyeken a Tanszék konkrét oktatási feladatot ugyan nem látott el, de a felügyeleti és szervezési részfeladatokból (a hallgatók fogadása, elhelyezése, a tanfolyam nyitása, zárása, a hallgatók ügyeinek intézése, oktatási feltételek biztosítása, problémahelyzetek kezelése, stb.) kivette a részét. Így például 2006-2007-ben a Határőrség állományából 2505 fő vett részt a Schengeni Közös Kézikönyvet, ill. az azt kiváltó Határellenőrzési Kódexet feldolgozó egy hetes tanfolyamon. Közöttük a Határőrség teljes tiszti állománya osztályvezető szintig bezáróan; a rendészeti szakközépiskolák és a felsőoktatási intézmények kijelölt oktatói állománya; a szolgálati csoport- és részlegvezetők, valamint a helyettesítésükre kijelölt személyek. A tanfolyamszervezést a Határőrség Országos Parancsnokságának Képzési Osztálya, az oktatást az általa felkért előadók végezték. Joggal feltételezhetjük tehát, hogy kevés olyan határőr van, aki képzés céljából ne fordult volna meg az elmúlt 15 évben a Rendőrtiszti Főiskolán.

Az oktatói és törzsállomány

„A Tanszék a KLKF Határőr Tanszék szellemi és személyi bázisán jött létre. Az ama tanszékről áthelyezett öt oktató, továbbá a Határőrség szervezési főigazgatójának pályázati felhívása alapján

nyertes és kinevezett három oktató képezte a Tanszék alapját és ezen az alapon teljesítettük ki a határrendészeti szakon végzett oktató, nevelő és tudományos tevékenységet. A határőrségi és főiskolai támogatással kifejtett több éves közös erőfeszítéseink eredményeként válhatott a határrendészeti szak a Főiskola „erős” minősítéssel akkreditált szakává.”⁶

Közösségünk az oktatási feladatok növekedésével arányosan további munkatársakkal bővült és létrejöttek a szakcsoportok. 1997-ben már négy szakcsoportban 16 oktató dolgozott. 1998-ban a Határőrség létrehozta saját Vezető- és Továbbképző Intézetét, így a tanfolyamszervezés kikerült a tanszéki feladatrendszerből, aminek következtében 6 oktató távozott más határőr szervezetekhez.

Jelenleg a Tanszék állandó állománya 9 fő: 6 oktató, 1 gazdasági segédelőadó, 2 több munkafolyamatot ellátó ügyviteli alkalmazott. Ez a létszám optimális esetben éppen elegendő a feladatok végrehajtására.

A 15 éves működés során összesen 44-en dolgoztak a tanszéken. Megítélésem szerint ez a fluktuáció nagy arányú. Okai közül azt emelem ki, hogy a tanszék állománytáblázata mindig a végrehajtandó oktatási feladathoz illeszkedett. A tanszéki munka lehetőséget adott az önfejlesztésre, a magasabb oktatói és szakmai követelményeknek való megfelelésre. Ezt szemléletesen bizonyítja, hogy a tanszéket elhagyva új munkahelyeiken megállták a helyüket. A távozások során kollégáink leggyakrabban a határőrségi átszervezések nyújtotta lehetőségeket kihasználva, illetve előljárói felkérésre a Határőrségnél kerültek magasabb beosztásba. A legszimpatikusabb karriert talán Gyárfás Emese futotta be, aki több munkafolyamatot ellátó ügyviteli alkalmazottként került tanszékünkre, s innen kérte hivatásos állományba vételét. Tiszthelyettesként egy román viszonylatú határrendészeti kirendeltségen kapott beosztást. A Körmentéri Rendészeti Szakközépiskolában szerzett határőr szakképzettséget. Ezután jelentkezett a Főiskola határrendészeti szakának levelező tagozatára, majd a diploma megszerzése után még a bűnmegelőzési továbbképzési szakot is elvégezte.

Következtetések

- A Határőrség 1992 óta igényes megrendelőként van jelen a Rendőrtiszti Főiskola képzésében, követelményei érvényesülnek. Mivel igényei speciálisak, ezek teljesítéséhez sokrétű személyi, szervezeti, és anyagi támogatást nyújt.
- A határrendészeti tisztképzés harmonikusan illeszkedik a rendvédelmi tisztképzés rendszerébe. Az RTF kellő toleranciával engedett teret a szak specifikus jellegének, a tanszék önálló arculatának kialakításához és tudatos ápolásához. Lehetőségünk nyílt a határőr tradíciók és értékek képviselésére.

⁶ Mint 1. – 11. oldal.

- A Határőrség és a Rendőrség integrációja ismét új helyzetet teremt számunkra. Előzetes helyzetértékelésünk alapján a határrendészeti szakirány és tanszék az ismételt megújuláshoz szükséges feltételekkel rendelkezik. Képes a társadalom számára fontos határrendészeti szakismeretek oktatására, a határrendészeti szakterületen dolgozó tisztek felkészítésére.

Feladatok

- A Határőrség és a Rendőrség integrációjából a tanszékre háruló feladatok végrehajtása. A Határrendészeti Tanszék teljes integrálása a Főiskola szervezetébe, a szakirányon folyó képzés új helyzetnek megfelelő korrekciója. A határőr és a tanszéki tradíciók továbbvitele, fejlesztése.
- A bolognai út következő lépéseként részt venni 2008-ban az MSc, 2011-ben a doktori képzés beindításában.
- A 2008-ban esedékes akkreditációs eljárásra való felkészülés.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Határőrség tiszti állománya mindenkor közös ügyének tekintette a határrendészeti tisztképzés támogatását. A foglalkozások megtartásával, a szakmai szerveknél vezetett foglalkozásokhoz szükséges feltételek biztosításával, a szakmai gyakorlatot teljesítő hallgatókkal való igényes foglalkozással hozzájárult a képzési célok teljesüléséhez. Ezzel a viszonyulással erősítette a szak és a Tanszék jó hírnevét is. Külön öröm számunkra, hogy a szakon végzett hallgatók továbbra is igénylik a kapcsolattartást. A Határőrség vezetőit megtalálhatjuk a záróvizsga bizottságokban, a Főiskola társadalmi testületeiben, négyen címzetes főiskolai docensként is aktív szerepet vállalnak a képzésben.

A Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszékének oktatói és hallgatói képviselőjében köszönetet mondok a határrendészeti tisztképzés ügyének önzetlen és felelősségteljes támogatásáért.

Csiba Károly r. ezredes

IRM Oktatási Főigazgatóság főigazgató-helyettes

Tisztelt Tábournok Urak, Tiszt Urak, Hölgyeim és Uraim!

Szeretném a hallgatóság jóindulatát megnyerve, vagy megnyerése céljából elmondani azt, hogy Szabó László főigazgató úr szolgálati okból távol van. A helyettesek sorsa pedig ilyen, ezt gondolom, hogy az itt jelen lévők közül sokan ismerik. Ez tehát eleve egy szimpátiát biztosít számomra. Megígérem, hogy az előttem szólók csúszásait behozom. Ha nem is teljes egészében, de törekedni fogok valamelyest visszabillenteni a tanácskozást az eredeti program irányába.

Három témakörrel szeretnék foglalkozni, három csomóponti kérdést szeretnék a mondanivalómban kifejteni. Ebből az első kettő szorosan összefügg egymással. A rendőr és a határrendész szakképzés kérdéseiről úgy szeretnék beszélni, hogy ezt egy kicsit beágyazzam a magyar szakképzés fejlesztési folyamatába. Harmadik témaként, a mondanivalóm második részében a rendőr-határrendész, illetve a határrendész-rendőr átképzésről szeretnék néhány dolgot elmondani.

A címet egy előttem szóló már bírálta. Én nem szeretném ezt tenni. Csupán szeretném megvilágítani azt, hogy itt a zárójelbe tett szó eredetileg nem szerepelt a programunk címében. Az volt a célom ezzel a változtatással, hogy Varga János tanszékvezető úr és Fórizs professzor úr majdani mondanivalójától elhatároljam az én mondandómat, illetve ragaszkodjak ahhoz, ami az Oktatási Főigazgatóság feladatköréhez, tevékenységi köréhez tartozik.

Az első diát szeretném arra felhasználni, hogy elmondjam, hogy a szakképzésnek általában a munka világát, a munka világának igényeit kell kiszolgáltatni és a rendészeti szakterület sem lóg ki ebből a sorból, nem jelent kivételt ebben a tekintetben. Hogy ezt az általános tételt kicsit kössem a tanácskozásra már elhangzottakhoz, szeretném kapcsolni Sándor Vilmos professzor úr által felvetett kérdéshez. A professzor úr említette, hogy több rendészeti szakközépiskola vezetője is fontosnak tartotta a rendészeti szakképzés és a rendészeti felsőoktatás tananyagának egymásra épülését. Én ehhez hozzáteszem, hogy az Oktatási Főigazgatóság vezetői is fontosnak tartják ezt, hiszen ez olyan szépen ki van találva. Ennek a jogszabályi háttere abszolút meglévő, csak éppen nincsen ma nálunk felsőfokú szakképzés. Azt is szeretném mondani, hogy nem miattunk nincsen, és visszaudalnék a már elhangzottakra. Nekünk, a képzőknek a megrendelők igényeit kell kielégíteni. Mi nagyon szívesen megvalósítanánk és állnánk elébe, hogy felsőfokú szakképzést csináljunk, de sem a Határőrség Országos Parancsnoksága, sem az Országos Rendőr-főkapitányság nem dörömbölt még az ajtón, hogy nagy szükség lenne most már felsőfokú szakképzést végzett emberekre. Ugye sem a 9-es, sem a 11-es miniszteri rendeletekben sehol ennek nyoma nincsen, és amíg ez nem lesz másként, addig mi ezt vélhetően nem is fogjuk megvalósítani.

Kérem szépen csak egy rövid rátekintés anélkül, hogy én ezt a témát itt végig mondanám, hiszen ezek elolvashatók. Csak szeretném kiegészíteni a dián látható gondolatokat. Rendkívül fontos

alapot képeztek az elődeinknek a perspektivikusan bölcsnek bizonyult döntései. Ezt bátran dicsérhetem és mondhatom, mert személy szerint semmi közöm sincs hozzá. Én ide tartóznak érzem azt, hogy elmondjam, hogy rendkívül jó döntés volt a rendészeti szakközépiskolák mindegyikében vegyes képzést folytatni. Tehát hogy minden iskolában rendőr és határrendész képzés is folyt. Úgy gondolom, hogy a területünkön sok olyan problémán mi már túlestünk, amit most az integráció kapcsán problémákat okoz. Úgy gondolom, hogy mára már bebizonyítottuk azt, hogy attól függetlenül, ki milyen színű váll-lapot hord, határőrnek, vagy rendőrnek hívják, a közös munkában rendkívül jól tudnak együttműködni. Túl estünk azon a sokkon, hogy a régebben jellemzően határőr, határrendész iskola élére rendőr igazgatót neveztek ki. Ha gond vagy probléma van, az nem attól van, hogy rendőr. Túl estek Szegeden azon, hogy határőr igazgatójuk lett, és hát ezek úgy tűnik, hogy bizonyítottan megoldható dolgok. Jól megalapozta ezt az előttünk levő feladatsort az a döntés, amikor kialakult a ma hatályos OKJ és szakmai és vizsgakövetelmények alapján az a rend, hogy mind a rendőr, mind a határrendész szakon a tananyagának mintegy 70 %-a azonos. Ez megalapozza majd az integrációt követő különböző megoldási lehetőségeket. Szeretném megemlíteni még a Twining német-magyar projektnek az eredményeit, amely egy komplex HR rendszer kialakítását célozta meg és hajtotta végre. Ugyan a hasznosításában még komoly gondokat és problémákat lehetne felsorolni, de múlhatatlan érdemei vannak. Egyet emelek ki: a távoktatás óriási lehetőségeket biztosít a korszerű továbbképzési rendszer számára. Anélkül, hogy foglalkoznék a fogalmakkal, melyek itt szerepelnek, a kompetencia alapú moduláris szakképzés megvalósítása nem csak szerkezeti kérdés, hanem nagyon komoly tartalmakat rejt magában a gyakorlat központú képzés során. Az egész azon alapult, hogy megnéztük a munkakörök tartalmát, felmértük, hogy az adott munkakörben mit kell tudni a gyakorlatban elvégezni. Nem azt, hogy milyen ismeretek kellenek ahhoz. Hanem azt, hogy mit kell megcsinálni. Ez nyilván már eleve meghatározza a későbbi módszereket is. A kimenet szabályozásáról engedjék meg, hogy annyit mondjak, hogy 3 évvel ezelőtt elhatároztuk, megnézzük a szakközépiskolák gyakorlati vizsgáit. Az egyik - most nem nevezem meg melyik – szakközépiskolánkban, a határrendész tanulók vizsgáján, három vizsgahelyen oldottak meg az adott tananyag egységekből szituációs feladatokat. Járőrpárt alkotva, közel a gyakorlatban előforduló körülmények között. A rendőr osztály tanulója ellenben a tanteremben vizsgázott. Amikor kihúzta a feladatot, mondjuk „Hajtson végre gépjármű ellenőrzést” nagyon szépen elmesélte, hogyan is kell azt csinálni. A tanteremben elméletben. Amikor a közlekedésirányítás karjelzéseiről volt szó, akkor a türelmét vesztett Bartos tábornok úr mondta, hogy: „na álljon már fel és mutasson valamit!” Ez három évvel ezelőtt volt. Ma ugyanabban az iskolában és az összes többiben is, azonos követelmények szerint és azonos módon, gyakorlati bemutatással folynak ezek a vizsgák. Ez a majdani változások szempontjából rendkívül fontos, és ez a kimenet vezérlés visszahat a folyamatra, a képzés, a felkészítés tartalmára is.

Megjegyzem, hogy a magyar szakképzés esetében a több mint 800 szakképesítés helyett már csak 420-ra van, de e tendencia ellenére nekünk nem csökkentek a szakképesítéseink. A lehetőségeink még nőttek is. Ezek a fogalmak: a rész szakképesítés, a ráépülés stb. hozta meg a bővítés lehetőséget. Konkrétan szeretnék megmutatni, hogy rendőri vonatkozásban melyik mit jelent. Pl:

A rész szakképesítésnél a Köztársasági Őrezrednél hosszú időn keresztül, a jogszabályokat sértő megoldásokat alkalmazva, saját kis tanfolyamokon végeztek olyan képzést, amivel mondjuk objektumőri feladatokat láttak el az ott kiképzett rendőrök. Ez teljesen szabálytalan volt. A mostani változtatás tette lehetővé, hogy rész-szakképesítésként elvégzik azt a modulrészt, amire szükségük van, amivel a feladatukat elláthatják, és néhány év objektumőri szolgálat után, ha az objektumőr úgy gondolja, hogy rendőr szeretne lenni, akkor a további modulok elvégzésével a rendőrség bármely más területén végezheti a feladatát.

A harmadik modulban lévő elágazáshoz szeretnék hozzátenni valamit. Ez a közrendőr ez egy munkamegnevezés, ez bizonyos pejoratív tartalmat is hordozhat, vagy nem feltétlenül a közterület rendőreként, nem biztos, hogy a közösség rendőreként, hanem esetleg valami rendfokozat nélküli lóti-futiként is értelmezhető. Még az sem biztos, hogy a másik elágazásban határrendőrnek fogják, vagy kellene hívni. De hát én úgy gondolom, hogy a tisztelt tanácskozás jelenlévő nagy tapasztalatú résztvevőinek, hogy ha esetleg ötlete van, akkor nyilván hozzájárulhatnak az ebben a kérdésben kifejtett véleményünkhöz, hogy valami okos és helytálló, megnevezést találjunk ki. A modulokkal kapcsolatosan szeretném azt bemutatni, hogy itt valóban egy nagy paradigma váltásról van szó. Az első követelmény modulban a rendészeti alapfeladatok úgy alakultak ki, hogy a rendőrség, a határőrség és a harmadik IRM-hez tartozó szervként büntetés-végrehajtás területén közös feladatok képezik az első modult. Amikor ezt készítettük, akkor a BV-ben még nagy felbuzdulás volt a közös és egységes rendészeti dolgok iránt. Ez később kissé alábbhagyott, ugyanakkor nagyjából azt lehet mondani, hogy amit egy egyenruhás, rendészeti feladatot ellátó személynek tudni kell, azt ebben a modulban kaphatja meg mindenki. A következő, a második modulban mindent, ami közös a rendőr és a határrendész vonatkozásában. Az első és a második modul az, amely teljesen egységes, akár rendőr, akár határrendész feladatokat lát el valaki.

A harmadik követelmény modul, ahol egy elágazásra mód és lehetőség nyílik, hogyha így fognak dönteni. Itt szeretnék annyit mondani, hogy sokkal érdekesebb és izgalmasabb lehetett volna, vagy lehetne a mondanivalóm, hogy ha már alapkérdésekben döntések születtek volna, de pillanatnyilag még nincsenek döntések, vita van.

Két megoldás lehetséges az egységes integrált szervezetben. Az egyik egy egységes szervezet, egységes képzés. Amelynek az a lényege, hogy az érettségizett bemegy a szakközépiskolába és úgy jön ki, hogy a rendőri, határőri feladatokkal is tisztában van. Hogy ezt az adott időszakon belül meg lehet e úgy csinálni, hogy egyik szakterületi ismeret se sérüljön, vagy növelni kell a képzési időt, ezek vitatható és vitatott kérdések. A nemzeti szakképzés új rendszere és az elágazás fogalma biztosítja azt a megoldást, amiben az első, második modul után a meghatározott kör, mondjuk a mintegy 6.500 tiszthelyettes utánpótlására szolgálók felkészítése történhet, akik a schengeni külső határon teljesítenek szolgálatot. Várhatóan a főkapitánynak nem lesz érdeke azt mondani az útlevel-ellenőrző feladatot ellátó határrendész rendőrnek, hogy ő most menjen a megye másik sarkába közrendvédelmi járőrnek. Kérem ez szakmai elhatározás, szakmai döntés kérdése. Mi fel vagyunk készülve minden lehetőségre, minden megoldás az írásban van, szakmai egyeztetésre alkalmas állapotban. Itt vezetői döntés alapján fog az elválni, hogy a rendőr

szakképesítés megszerzéséhez milyen út, milyen utak vezethetnek. A döntés meghozatala nyilvánvalóan nem az oktatási terület feladata.

Gyorsan még itt ezekről a fogalmakról. Szakmai és vizsgakövetelmény. Hogy állunk most? Most úgy állunk, hogy az országban nagyon sok helyen már májusban kiadták a miniszterek jogszabályban az SZVK-kat. Nekünk október 1-ig kellett volna kiadni. Mi felterjesztettük a minisztériumba időben, az október 1-i kiadáshoz. A mai napig nincs kiadva. Most láttuk, hogy némileg belepiszkáltak a dolgokba. Egy ilyen helyzetben lévő szervezet, mint az Oktatási Főigazgatóság, amelynek már a 2118-as kormányhatározat alapján régen az ORFK-ba kellett volna integrálódni, de még ma se tudja, hogy mi lesz vele, csak arra van módja és lehetősége, hogy kifejtje, azt, hogy mit tud elfogadni a végrehajtott változtatásokból és kifejtje, hogy mivel miért nem ért egyet. Aztán utána majd eldöntik, hogy mit adnak ki.

A központi programmal, vagy programokkal is készen vagyunk. Itt az tartozik még ehhez, hogy a OKJ pillanatnyilag két szakképesítésben gondolkodik. Nyilván az integrált szervezet egy szakképesítésben gondolkodik, lehet, hogy két elágazással. Ugyanakkor itt van egy jogszabály, amit még várunk, utána a központi program miniszteri jóváhagyást igényel, ezt viszonylag hamar fogjuk tudni produkálni, ha eldöntötték az alapkérdést, és működnek azok a támogató csoportjaink, amelyek dolgoznak már ezeken a kérdéseken, hogy utána a nevelőtestületek értekezleteit követően az oktatási főigazgató - ha még lesz akkor - jóváhagyja a pedagógiai, szakmai programokat.

Rövid idővel ezelőtt az Oktatási Főigazgatóság megnyert egy pályázatot. Ez a pályázat mintegy 48 millió forintot biztosít a számunkra arra, hogy a rendőr-határőr, határőr-rendőr átképzést meg tudjuk valósítani. Ezt a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács támogatásával a szociális és munkaügyi minisztertől, volt miniszter asszonyunktól kaptuk. Most készítjük ennek a projektnek a részleteit. Nyilvánvaló, hogy a twiningben, amint már utaltam rá. Ez az ILIAS nevű keretrendszer, amelyet sokan ismernek, hiszen a schengen tananyagból több, mint 3500 embert képeztünk és vizsgáztattunk távoktatásos formában. Többek között a Budapesti Határőr Igazgatóság, és a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság, valamint a 20 megyei rendőr-főkapitányságok kijelölt állományát. Ez tett minket bátorra, hogy belevágjunk az átképzés területén is egy ilyen megoldásba, hiszen ennek számtalan előnye van. Itt ezt kérem úgy tekinteni, hogy egy ilyen projekt megnyeréséhez nagyot kell mondani. Hogy itt mennyi lesz az érintett, az majd kiderül a megfelelő szakmai egyeztetések után. Egyáltalán nem vagyunk benne biztosak, sőt nagyon valószínű, hogy nem kell minden határrendész feladatot ellátónak rendőr szakmai vizsgát tenni. Az sem biztos, hogy minden egyes tiszthelyettesi munkakörben dolgozóval ezt végig kell csináltatni. Azt, hogy majd kinek kell az átképzésen átesnie, a megrendelő fogja majd megmondani. Ami újdonság, hogy ez a hálózat az eddigiektől eltérően nem csak a munkahelyen, hanem akár otthonról is, vagy nyilvános helyről is elérhető lesz. Ezzel szeretnénk a kört, a hozzáférés lehetőségét szélesíteni. Nyilván itt az adatvédelmi és egyéb szempontokat figyelembe kell, és

figyelembe fogjuk venni. De hát ez a mai világban a hozzáférési lehetőségek korlátozásával tökéletesen megoldható és biztosítható.

A szervezési kérdésekről nem kívánok részletesen beszélni, csak megemlítem hogy a tutorok, a segítők részére kiadott felhasználói kézikönyv fogja segíteni a munkát.

Szeretnénk erről széleskörű tájékoztatást adni és sokrétűen bemutatni majd ezt a projektet, ami legalább két évig fog tartani. Ebben Bartos tábornok úrral főigazgató úr egyetértésre jutott. Ezt a feladatot nem lehet egyik pillanatról a másikra megcsinálni. Nyilvánvaló itt hármas cél van. Az első, hogy azok a rendőrök, akiknek határrendész ismerettel is kell rendelkeznie, ezt megkaphassák, az E-learning útján, és viszont. Alkalmas legyen tananyag ismeret frissítésre is, amelyet a mostani rendszer szerint az Országos Rendőr-főkapitányság részben a rendőrségi törvény, másrészt az új egységes Szolgálati Szabályzat oktatásával biztosítani fog. Azért mi megjegyezzük, hogy erre a rendszer majd nagyon jól igénybe vehető lesz. És természetesen a minőségbiztosítási területre is oda fogunk figyelni.

Kérem szépen, köszönöm a megtisztelő figyelmüket. Ennyiben szerettem volna tájékoztatást adni feladatban megszabott kérdésekről.

Prof. Dr. Főríz Sándor ny. hőr. ezredes

Rendőrtiszti Főiskola
Rendészeti és Nemzetközi Rektorhelyettes

Tábornok Úr! Tisztelt Hölgyek és Urak!

Az összes régi népnek a balladájában volt egy személy, aki a jövőbe előre látott. Ezt a feladatot kaptam én most, de nem vagyok benne biztos, hogy képes leszek ezt ellátni, mint ahogy annak idején a trójai király lánya, Cassandra is meg lett átkozva. Ő a jövőbe látott, de senki nem hitte el neki. Nem egyszerű feladat a jelen körülmények között a határrendészeti tisztképzés jövőjéről beszélni, és amit most mondok abban semmi hivatalos álláspont nincsen. Nincs papírra vetve és nincsen aláírva, mert ebben a nagy integrációs folyamatban, a döntéshozók közül senki nem jutott el oda, hogy ebben a kérdésben dönthetett volna. Tehát csak az eddig tapasztalataink segítenek abban, hogy a jövőről beszéljünk. Az eddigi oktatásszervezéssel összefüggő ismereteink, vagy külföldről hozott tapasztalataink. Ha kinézünk Nyugatra, azt látjuk, hogy Ausztria hogyan számolta fel a csendőrséget, a Bajor szabad állam, hogyan számolta fel határőrséget, a németek hogyan alakították át a Szövetségi Határőrséget. Ki ennek az integrációnak a nagy nyertese? Kérem, ennek a nagy nyertese az a hallgatói állomány, aki most itt ül, legyen az RTF-s, vagy Zrínyi-s, első vagy negyedéves, ők ennek az integrációnak a nyertesei, egyes számú nyertesei. A kettes számú nyertesei a jelenlegi határőr hadnagyok, főhadnagyok és századosok. És minél följebb megyünk a rendfokozatban, összességében annál kevesebb a nyertes. Önök, hallgatók azért a nyertesei az integrációnak, mert bekerülnek egy 45.000 fős rendőrségi szervezetbe, ami 20 év múlva úgy lehet egy egységes európai rendőrség lesz, és akkor száz meg százezer főt egyesítő rendőrségnek a kötelékébe fognak tartozni. Önök előtt kinyílik a világ, Magyarországon is, mert nem tíz igazgatói hely lesz, ami a rendelkezésükre áll, hanem sokkal több megyei rendőr-főkapitányi, jó néhány ilyen-olyan országos rendőr-főkapitányi helyettesi hely, perspektíva nyílik önök előtt. Sokkal nagyobb lehetőségek, mint eddig voltak. Egy nagyobb szervezethez tartozni mindig kifizetődőbb. Lásd Magyarország és az Egyesült Államok viszonyát. Tehát, aki továbbra is tanulni fog, aki nyitott lesz a nyelvekre, aki igyekezni fog, az előre fog jutni ebben a nagy szervezetben, és nyerni fog. Aki nem, az nem. Aki nem akar előrehaladni, aki nem fog küzdeni ezért, az nem. Ha a jövőről beszélünk, ezeket a kérdéseket kellene megválaszolni határrendészeti tisztképzés vonatkozásában. Van, amit meg tudok válaszolni, van, amit nem tudok. Csak felvetek néhány kérdést. A „kinek képezek” kérdés az egy költői kérdés, mert mostantól kezdve a rendőrségnek képezek. Ehhez azt tudom hozzá tenni, hogy a Főiskolának van öt rendőrségi szakiránya, most lesz hat. De a tapasztalat azt mondja, hogy aki mondjuk közlekedési, vagy közbiztonsági szakon végzett itt a Főiskolán, vagy bűnügyi szakon, az nem azt jelenti, hogy ő egész életében a rendőrségnél ezen a területen fog szolgálni. Tehát a rendőrség nyitott és két év múlva lehet, hogy a kutya nem fogja kérdezni, hogy ön milyen szakon végzett. Ha önnek van egy rendőrtiszti diplomája, vagy van egy rendvédelmi diplomája, ön rendőrtiszt, áteszik a másik területre, ha bizonyítani tudja, azt hogy ön azokat a feladatokat is el tudja látni. Tehát ennek

tulajdonképpen én olyan nagy jelentőséget nem tulajdonítok, hogy ki milyen szakirányon végzett. Ebből a szempontból, annak tulajdonítok jelentőséget, hogy szakmailag felkészült legyen, és hogy olyan nyitott legyen, aki képes a további tudást megszerezni, és előre mozogni ezen a pályán. A „mit képezek”, az szintén egy nagyon érdekes kérdés. Egyszerűbb a „mivel képezek”-et megválaszolni, és talán egy kicsit bonyolultabb, a „hogyan képezek”. Hogy mit képezek azzal kapcsolatban csak ezt az egy ábrát szeretném kivetíteni és elmondani azt, hogy valamikor a határőrségnek volt vagy 300 őrsé, meg határforgalmi kirendeltsége, és ugye kerületenként volt négy százada, rengeteg tiszt helye. Ma, ha ezt megnézem, ezt az ábrát, a 29 kirendeltségen 246 tiszt hely maradt. És azt is hozzá kell tennem, hogy a Román Köztársaság 2011-re tervezi a schengeni tagságot, a Horvát Köztársaság is 2010-re várható, hogy bejön az Unióba, tehát ezeknek a kirendeltségeknek a száma minimum meg fog feleződni. Mondhatják persze, hogy ott. És itt a Repülőtéri Rendőr Igazgatóságon? De márciusban az is átáll a schengenre, a fele már határrendészeti ellenőrzés nélkül fog működni. Tehát azt akarom mondani, arra számítok, és ahogy itt beszélgettem az oktatóinkkal, úgy látjuk, hogy a hallgatóink jelentős része rendőr munkakörbe fog kerülni. Tehát az oktatásnak olyannak kell lenni, a tanároknak olyannak kell lenni és a hallgatóknak is olyannak kell lenni, hogy tudásuk nagy részét rendőr tudás kell hogy kitöltse. Rendészeti tudás, és annak csak egy kicsi szelete maradhat határrendészeti tudás. És ekkor lesz kompatibilis a mi hallgatónk, vagy a végzett tisztünk arra, hogy megfeleljen a követelményeknek, illetve, hogy a nagy rendszerben előre mehessen. Ez a legegyszerűbb táblázat. Kivel oldom meg a feladatot, ez a Határrendészeti Tanszéknek az állománytáblája, lényegében ha a minisztérium aláírja, mert még nem írta alá, itt a tanszékvezető, itt a helyettes, itt vannak az oktatók, itt van az a kiszolgáló személyzet, aki a szakmai ismeretek nyújtására alkalmas lesz, természetesen külső előadók bevonásával. Ebben a szempontból optimisták lehetünk, mert e mögött a táblázat mögött ott áll az egész Főiskola, az összes szaktanszékével, akik minden egyéb ismeretet itt közvetlenül a hallgatók rendelkezésére fognak bocsátani. A jelenlegi képzésről fölillantom azt, hogy milyen szakmai órák folynak a jelenlegi képzésben. Erről rengeteget beszélünk már, hasonló bizonyos értelemben a Zrínyi a képzéséhez. Tehát meg vannak azok a szaktantárgyak, amik szükségesek, de itt el kell gondolkodni azon, hogy mit csinálunk a második, harmadik tantárggyal. A határőr gazdálkodás, megszűnik a határőrség. A határőr humán erőforrás, nincs határőrség. Tehát át kell gondolnunk a tantárgyaknak a helyi szerepét, de itt egy jogi kötöttségünk van. Nekünk van egy akkreditált határrendészeti szakirány, amelyhez alapvető és meghatározott dolgokban nem nyúlhatunk hozzá. Például a záróvizsga tantárgyat nem vehetjük ki belőle. Mert így volt valamikor. Vissza kellene mennünk a Magyar Akkreditációs Bizottsághoz, hogy újra akarjuk ezt szervezni. Tehát át tudjuk szervezni a jelenlegi oktatást az új helyzetnek megfelelően, de csak a jogi előírásokat figyelembe véve és óvatosan.

Összességében jelenleg 826 szakmai órát számoltam én jelenleg, ami az össz képzés 37 %-a, legyen 35, ami egy magas szám és biztosítja azt, hogy szakmailag a hallgatók úgy az általános ismereteket, mint a szakismereteket megszerzik. De ez az elkövetkezőkben nem lesz tartható, ez a 37 %. Ha én azt akarom, hogy a hallgatók közelebb kerüljenek a rendőri szakirányhoz, akkor közelebb kell vinnem az oktatás struktúráját is. Vagyis ki kell vennem néhány tantárgyat. Milyen

tantárgyat veszek ki? Hova teszem? Ezek szakmai kérdések. Érdekes módon reagált erre a Kriminálisztikai Tanszékvezető úrhölgy, a Bűnügyi Tanszéknek a tanszékvezető-helyettes ura, akiknek ezt a kérdést bemutattuk. Ők azt mondták, ha mi a saját hallgatóinkat a rendőri képzéshez közelebb kívánjuk vinni, két gerinctantárgy van, amit a jelenlegi rendszerben erősíteni kell. Ez a kriminálisztika és a bűnügy. Tehát mostantól kezdve úgy kell átalakítanunk az oktatást, hogy ezeket a javaslatokat figyelembe vegyük. Kialakítottunk egy olyan elképzelést, hogy a korábbi, kimondottan szakmai órák száma lecsökken 26 %-ra. És új tantárgyakat emelünk be a képzésbe, illetve a régi tantárgyak közül néhányat megerősítünk. Itt látható, hogy a kriminálisztika régi 28 órától felemelkedik 168 órára. Közlekedésrendészeti ismeretek ilyen formában nem volt. Bejön. Bűnügyi ismeretek oktatása átkerül a Bűnügyi Tanszékre. Intézkedéstaktikában módosulás, közrendvédelem, csapatszolgálat. Ezt tovább lehet még finomítani. Maga az elv az érdekes ebből a szempontból. Kompatibilisebb lesz a képzés és a végzett hallgatók könnyebben be tudnak illeszkedni más rendőri területeken. Így 224 óra kerül felhasználásra jelenleg az új témákra, de meggyőződésem, hogy a fennmaradó, kimondottan szakmára fenntartott órákon belül is még lehet úgy alakítani a tantárgyak belső szerkezetét, hogy az közelebb kerüljön a rendőrség igényeihez. Meg akarom említeni, amit a Rektor úr is mondott. Egyetemi képzést kezdünk jövőre, és ez lehetőséget fog nyújtani, hogy végzett hallgatóink később itt egyetemi diplomát szerezzenek. Már most nagy az érdeklődés a rendőrségen belül. Aki nem akar jogra menni, az jönne az egyetemi képzésre. Az MA képzésben a tantárgyak azok a tantárgyak, amik általában minden egyetemre jellemzőek, vagy valamilyen rendészeti kötöttségük van. Ezek itt a tervezett tantárgyak. Nekünk a lényeg majd a szabadon választott blokk lesz. Ezt szeretném határrendészeti vonatkozásban felvetni. Tehát ezek az általános tantárgyak, amelyeket minden egyetemi hallgatónk tanulni fog. Ezek is alapvetően a vezetésre kielevezve, gyakorlatiasságra törekedve. És itt van, amiben a határrendészet újra jelentkezhet, a szabadon választható blokkban. Úgy képzeljük, hogy a különböző szakterületekről, vagy szervezetektől jövő vám, bv-s, rendőr – mert más rendvédelmi szervektől is várjuk a jelentkezőket - a szabadon választható blokkon belül a saját területüknek megfelelő ismeretanyagot szerezhetik meg.

Erről az ábráról bizonyos értelemben mindenki beszélt. Jelenleg létezik a szakképzés. Itt van, a főiskolai BA képzés megnevezéssel. Kezdjük az MA képzést, tehát ez létezik. Ami nem létezik itt a mi képzési rendszerünkben, az a felsőfokú szakképzés. A rendészeti alapú tudományos képzés, amit jó lenne megteremteni, kemény munkával, de nem egyszerű. Azt szeretném mondani, hogy a határrendészeti tisztképzésnek a jövőben itt jó helye lesz. Ez az iskola erre jó, a háttér megfelelő, itt van a sok együttműködő tanszék, vám, büntetőjog, alkotmányjog, mindenki be tud ebbe dolgozni, ha lesz egy megalapozott jó tanszékünk, akkor ez problémamentes lesz. Az érdeklődés eddig nagy volt, és a hallgatóink összetétele kimondottan színvonalas és jó. Úgy, hogy én ebben a dologban optimista vagyok, de azt meg kell mondani, hogy ez nem egyszerű lesz.

Köszönöm a figyelmüket.

Zárszó

Dr. Virányi Gergely ny. hőr. dandártábornok

Természetesen nem minden gondolatra reagálok, csak néhány olyanra, amit fontosnak tartottam még egyszer kiemelni.

Igaza van Zsinka tábornok úrnak, aki azt hozta az üzenetében, hogy az új helyzeteknek, az új elvárásoknak, az új kihívásoknak jobban megfelel a rendőrségi feladat-, intézmény-, szervezet-, és tevékenység-, rendszer. Tehát lehet érzelmileg közelíteni az integrációhoz, de az biztos, hogy van racionális alapja és ezt így kell elfogadni. Abban is igaza van, hogy tanulnunk kell egymástól, rendőr a határőrtől, határőr a rendőrtől, és ez aztán összhangba jött Csiba ezredes úr a gondolatával is. Hatodik rendőri szakirányunk lesz, határrendészet, az országos főkapitány úr szerint. Ezt jól esik hallani. Egybe cseng az országos parancsnok úr köszöntőjében elhangzott megítéléssel, és ugyancsak egybe csengett a Rektor úr ezzel kapcsolatos álláspontjával. Az egyetem dékánja, Hajdú ezredes úr elmondta, hogy az egyetem az integrációt kezdeményezni soha nem fogja, és ha a politika nem kényszerít bennünket arra, akkor ez így is marad, tehát az egymás mellettség. Ez nagyon biztató számunkra. Időtlen idők óta ezt halljuk a Főiskolán. Széles a fogyasztói paletta, megfér egymás mellett a két ágazat, megfér egymás mellett a két felsőoktatási intézmény. A Rektor úr megerősítette azt, ami korábban elhangzott Zsinka úr gondolatai között, hogy gyakorlatilag hazánk egész területén kell teljesíteni az uniós, illetve a schengeni követelményeket, és ez is indokolja az integrációt. Sándor Vilmos professzor úr előadásához három gondolatot jegyeztem meg. Igaza van abban, amikor azt mondja, hogy a mai korszerűsítési folyamatokban szerepet játszottak mindazok, akik a katonai felsőoktatási intézményekben, illetve a határőr tanszékeken végeztek, ez így igaz, hiszen akik itt ülünk nagyon sokan első, vagy második iskolánknak tekinthetjük azokat a tanszékeket, azokat az intézményeket. Az is megszívlelendő és úgy gondolom, hogy a tanszéken ezt meg is szívleltük korábban, és a Főiskola egészében is megszívleljük, hogy meghatározó gondolat, centrális gondolat a katonai felsőoktatási képzési rendszerekben a vezetővé képzés nagyon fontos. De annyiban finomítanám, hogy nem általában vezetővé, hanem rendészeti vezetővé kell képeznünk a hallgatóinkat, tehát egy picit vitatnám azt, hogy teljesen mindegy, mit és hol tanul a leendő vezető. Azt kérdezte, úgy gondolom költői kérdés volt, hogy a tapasztalatokra, az idős tapasztalatára igényt tart-e a jelenkor és az utókor. Szerintem már egyértelműen igen a válasz. Nagy ostobaság lenne a felhalmozott tapasztalatokat nem felhasználni. Csiba Károly ezredes úrhoz szintén három gondolatot szeretnék mondani. Az, hogy a szakközépiskolákba vegyes képzés alakult ki, nagyon jó. Óriási viták voltak, emlékszünk jó néhányan, és ez szintén összhangban van Zsinka tábornok úr által elmondottakkal. Az átfedés, az egységes felkészültség és a specialitások, a specifikumok. Ez a jövő. Annál is inkább ugye, Főríz ezredes úr is említi a mobilitást. Tehát egyáltalán nem biztos az, hogy valaki az iskola elvégzése után beindul valamilyen szakágba, hogy egész életét abban fogja leélni. Végül is valahol az is cél, hogy minél kevesebb átképző tanfolyamot kelljen a pályamódosítás során majd előírni számára, mert az nagyon költségessé teszi az alkalmazást is, meg a képzést is. A felsőfokú szakképzés

kérdésében, úgy foglalhatok állást a Főiskola nevében felelősséggel, hogy a Főiskola is nyitott ebben a kérdésben. Megrendelői igény esetén együttműködve a szakközépiskolákkal, és az oktatási főigazgatósággal, elő tudjuk készíteni. A Főiskolán úgy gondoljuk, hogy szorosabb együttműködés, illetve szorosabb egymásra épülés szükséges a vertikumban, hogy a szakképzést, felsőfokú szakképzést, diákképzést, mesterképzést, aztán vezetőképzést, továbbképzést szorosabban egymásra kell építeni, és szorosabb együttműködést tervezünk kiépíteni horizontálisan az összes érintett fél, a rendészeti képzés valamennyi szereplőjével. Főrizs ezredes úrhoz annyit szeretnék elmondani, hogy valóban ez a munka megkezdődött a szakmai tananyagok és a tantárgyak átszerkesztése, az együtt gondolkodás. A nagyszerű az, hogy a Főiskola érintett tanszékei fogékonyak ebben a kérdésben. Gyakorlatilag ez a mostani korrekciós folyamat abba a modernizációs folyamatba illeszkedik, amelynek eredményeként a szak, illetve a tanszék mindig meg tudott újulni és mindig képes volt igazodni a változásokhoz, és ez nagyon fontos tulajdonsága volt a Határrendészeti Tanszéknek, és ezt a tulajdonságát gondolom, hogy megőrzi a jövőben is.

Összefoglalás gyanánt pedig engedjétek meg, hogy akkor elmondjam a következőket. Én úgy gondolom, a köszöntők egymással, illetve az előadások egymással, és a köszöntők az előadásokkal összhangban voltak. Divat azt mondani, hogy értékválságos világban élünk, ez így igaz, de ha belegondolunk, az emberiség a történelem során mindig értékválságos időszakot élt át. Mindig átmeneti időszakban voltak azok, akik éppen akkor kortársak voltak, és mindig azoknak volt nehéz megélni a változásokat, akik közvetlenül részesei voltak. Tehát semmi okunk azon keseregni, hogy mi milyen nehéz, nagyon nehéz helyzetbe kerültünk, vagy vagyunk. Értékválság van a társadalom egészében, a képzésben, az oktatásban, a felsőoktatásban, és ez az értékváltás miatt ne gyűrűzne be a közigazgatásba, a rendészeti ágazatba, a rendészeti szervezetbe, vagy éppen a rendészeti szakképzésbe és a rendészeti felsőoktatásba. Még mindig jobb, ha ezzel szembenézünk, és arra törekszünk, hogy a bajok eredőjét, a gyökerét felfedjük, megpróbáljuk orvosolni. A jövőt illetően nem kívánok itt nagy szentenciákat megfogalmazni, de néhány dolgot nagyon fontosnak tartok kiemelni.

Az egyik, úgy gondolom, hogy a jövőben a felsőoktatási követelményeket és a klasszikus tisztképzés értékeit ötvözni kell. És túl kell lépni azon a vitán, hogy vagy felsőoktatás, vagy tisztképzés. A kétféle követelményrendszert továbbra is össze kell hangolni, össze kell simítani.

A másik gondolat, hogy a katonai felsőoktatásban megteremtett értékeket tovább kell hordozni a rendészeti felsőoktatásba. És itt nem mechanikus másolásról van szó. Arról van szó, hogy a határőr tisztképzés értékeit, amelyeket hoztunk onnan, és amelyeket még onnan áthozunk, ötvözni kell a rendőr tisztképzés, a rendőrképzés értékeivel.

A harmadik gondolat, hogy a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti szaka és tanszéke az elmúlt másfél évtizedben állta és állja az összehasonlítást a katonai felsőoktatás hasonló, tehát főiskolai intézményeivel, illetve képzésével. Nem lehet azonban a babérokon elülni, nem lehet rátelepedni a sikerekre. Várni kell az összehasonlítást a majdani mesterképzésben meg a doktori képzésben is, vezető képzésben, és a vezetői továbbképzésben is.

Befejezésül egy gondolatot szeretnék elmondani. Mikor készültünk a konferenciára, felvetődött, hogy a konferencia tanácskozás nem lesz e önmagáért való, végig ülnek e a konferenciát mindazok,

akiknek szánjuk a gondolatokat, szánjuk a mondandókat, mondandónkat. Szerintem annak ellenére, hogy el kellett menni a vezetőinknek, vezetőink egy részének, mi ezt tovább tudjuk vinni, itt van Sárközi Irén alezredes asszony, aki az Országos Rendőr-főkapitányságra viszi az itt elhangzottakat, Csiba Károly ezredes úr az Oktatási Főigazgatóságra ugyancsak viszi, itt van Janza Frigyes tábornok úr a Magyar Rendészeti Tudományi Társaság részéről, Sallai János szintén a Rendészeti Tudományi Társaságtól. Szeretném, ha tudnátok, hogy a Rendőrség Tudományos Technológia- és Innovációs Tanácsa megalakult, tehát a felé is viszik, visszük a gondolatokat, az ötleteket, a javaslatokat, és akik itthon vagyunk, rektor-helyettesek, a bűnügyi tanszékvezető, a kriminalisztikai tanszékvezető, a határrendészeti tanszékvezető-helyettese és valamennyi oktatója szintén hasznosítjuk, beépítjük mindennapjainkba, a gondolkodásunkba, a munkába, a kidolgozó és oktatási munkába.

És most már tényleg csak befejezésül. Beszélgettünk Gubicza alezredes úrral arról, hogy feltétlenül célszerű megörökíteni a konferencián elhangzottakat, mert a szó elszáll, mi szét széledünk, aztán majd egy idő után mi is el fogyunk. Úgy hogy törjük a fejünket és vagy nyomtatott formában, vagy elektronikus adathordozón, de mindenféleképpen ki fogjuk adni a konferencián elhangzottakat. Egyrészt, hogy a konferencia résztvevői még egyszer hozzájuthassanak, forgathassák, másrészt pedig mindazoknak el tudjuk juttatni, akik számára fontosak az itt elhangzottak.

És akkor nagy tisztelettel megköszönöm a konferencia szervezésében végzett munkát a Határőrség Tudományos Tanácsa részéről Gubicza alezredes úrnak, Zán Krisztina alezredes asszonynak, a Határrendészeti Tanszék részéről Varga János alezredes úrnak és Verhóczki János alezredes úrnak, és megköszönöm a munkáját a technikai személyzetnek is beleértve azokat is, akik egy finom büfé ebéddel várnak bennünket.

Kérdezem, hogy mielőtt bezárnám a konferenciát, úgymond az utolsó szó jogán kíván e bárki kérdezni, bejelentést tenni? Igen. Janza tábornok úr. Tessék, parancsolj.

Dr. Janza Frigyes ny. r. dandártábornok

A Magyar Rendészettudományi Társaság titkára

Köszönöm szépen a szót. Elnézésüket kérem, nem élek vissza a türelmükkel. A Magyar Rendészettudományi Társaságnak van Határőr tagozata. Tekintettel arra, hogy a jövőben az intézményesült szervezési rendszer sérül, értelemszerűen felajánljuk azt, hogy azoknak, akik itt vannak és azoknak, a bajtársaknak, határőröknek a határrendészeti tagozatot, amely megfelelő befogadó szekciója lehet. Aztán majd meglátjuk hogy a Rendőrség Tudományos Technológia és Innovációs Tanácsa, képes lesz-e ugyanígy a szervezeti feltételeket a határrendészeti stúdióinkhoz megteremteni. Addig is viszont mi készen állunk arra, hogy tovább vigyük a hagyományokat.

Köszönöm szépen.